

ILLETÉK-SZABÁLYZAT

A MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐRSÉG

SZÁMÁRA.

BUDAPEST.

1899.

Lib.
378. ma

102084

M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Növedéknapló
1899. év 692. sz.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TARTALOM.

Bevezetés	Lap
Végrehajtási határozványok	15
	16

I. RÉSZ.

ELSŐ FEJEZET.

A magyar kir. csendőrség havi illetékben álló egyéneinek pénz- és természetbeni járandósága.

I. SZAKASZ.

Rendes illetékek.

1. §. A havidíj	18
1. Elvi határozványok és az illeték kiszabata	18
2. Igény, az illeték kezdete és vége	19
3. Felvételi módozatok	20
4. Irodaszolgának magasabb havidíj élvezetébe való előléptetése	20
5. Havidíj-előlegek	21
2. §. A) Csendőrségi pótdíj	22
1. Elvi határozványok és az illetékek mérve	22
2. Igény, az illeték kezdete és vége; felvételi módozatok	22
B) Irodaszolgák szolgálati pótdíja	23
3. §. Korpótdíj	23
1. Elvi határozványok és az illeték mérve	23
2. Igény, az illeték kezdete és vége, felvételi módozatok	23
4. §. Tisztiszolgaváltság	23
1. Elvi határozvány	23
2. Az illeték mérve, kezdete és vége; felvételi módozatok	24
5. §. Szállás- és istállóilleték	24
1. Elvi határozványok	24
2. Szállások biztosítása	25
3. Szállás- és istállóilletékek	26
4. Az illeték mérve	28
5. Ideiglenes (átvonuló) beszállásolás.	29
6. Felvételi módozatok	30
7. Az illeték kezdete	30

	Lap
8. A próbaszolgálatra vezényelt tisztek illetéke	31
9. Az illeték vége	31
10. Az illeték kezdete és vége szolgálati átköltözés, vagy vezényeltetéskor	31
11. Különös határozványok az önbérelt szállás- és istállókra nézve	32
6. §. Lótápváltásdíj és lóátalány	33
1. Elvi határozványok	33
2. A lótápváltásdíj mérve	34
3. A lóátalány mérve	34
4. A lótápváltásdíj és a lóátalányra való igény kezdete és vége	34
5. Felvételi módzatok	34

II. SZAKASZ.

Különös illetékek.

7. §. Fentartási járulék	35
8. §. Egyenruházati járulék	35
9. §. Ruházati átalány	36
1. Törzsőrmesterek részére	36
2. Irodaszolgák részére	36

III. SZAKASZ.

Bizonyos állomány és szolgálati viszonyok között járó illetékek.

10. §. Számfellettiek illetéke	36
11. §. A nyugállományból szolgálattételre behívottak illetékei	37
1. A csendőrségi nyugállományból a tényleges állományba visszahelyezettek illetékei	37
2. A csendőrségi nyugdíjasok állományában való meghagyás mellett szolgálattételre behívottak illetékei	37
12. §. Próbaszolgálatra behívott tisztek illetékei	38
13. §. A magasabb rendfokozatu ezimmel, vagy jelleggel felruházott tisztek illetékei	38
14. §. A törzsőrmesterek és segédmunkás altisztek irodai pótdíja	39

IV. SZAKASZ.

Különös alkalmával járó illetékek.

15. §. Az előléptettek illetéke	39
16. §. Vezényeltetések alkalmával járó illetékek	40
1. Elvi határozványok	40
2. Ideiglenes vezényeltetések vagy szolgálattételre való beosztás alkalmával járó illetékek	40

	Lap
3. Tartós vezényeltetés, vagy szolgálattételre való beosztás alkalmával járó illetékek	41
17. §. Áthelyezés alkalmával járó illetékek	41
18. §. A betegek illetékei	42
1. Elvi határozványok	42
2. Ápolási díjak	42
3. Birói vizsgálat alatt állók illetékei	42
4. Eljárás az irodaszolgák megbetegedése esetén	43
5. Gyógyszerekre való igény	43
6. Igény a fürdő- és vízgyógyintézetekbe való felvételre	43
19. §. Szabadságoltak illetékei	44
1. Elvi határozványok	44
2. Eljárás a szabadságnak igazolatlan túlhágása esetében	45
3. A szabadságolási díj fizetése	46
4. Az illetékek felvétele szabadságoltatás alatt	46
5. Bélyegkötelezettség	46
20. §. A becsületügyi vagy honvédbíróági vizsgálat alatt, vagy fegyelmi fogságban levő, továbbá honvédbíróságilag elítélt havidíjasok illetékei	46
1. Elvi határozványok	46
2. Különös határozványok az illetékek kiszolgáltatása tekintetében a vizsgálati foglyok részére	47
3. Határozványok az elítéltek illetékeire nézve	47
4. A visszakerült szökevények illetékei	48
5. Fogságban levő nyugdíjas állományu havidíjasok illetékei	48
21. §. Havidíjasok illetékei, kik valamely legénységi állományu rendfokozatba önként, vagy büntetésképen jutnak	49

V. SZAKASZ.

Szállítóeszközök és illetékek szolgálati utazásoknál.

22. §. Általános elvi határozványok	49
1. A szolgálati utazás fogalma és beosztása	49
2. Utirány és szállítóeszközök választása	50
3. A tehervonatok kivételes használata	51
4. Igénybevehető szállítóeszközök	52
5. A vámilletékek megterítése	55
6. Magáuszállítványozás használata a málha szállítására	55
7. A viteldíjak megfizetése	56
8. Szemleutazásokra vonatkozó különös határozványok	57
9. Menetlevelek és nyiltparancsok	57
10. Az utazási számadások betérjesztési határideje	58
11. Utiköltségek megterítése, ha az utazás más kezelési ágazat érdekében történt	58

	Lap
23. §. Az utazási pótdíj	58
1. Elvi határozványok	58
2. Az illeték mérvé	58
3. Rendkívüli pótlék	59
4. Igény	59
5. Az utazási pótdíj illetékességének igazolása	60
6. Esetek, melyekben az utazási pótdíj csak az utazás napjaira jár	61
7. Esetek, melyekben az utazási pótdíj egyáltalában nem jár	61
24. §. Tengeren és folyókon való utazáskor kijáró illetékek	62
1. Elvi határozványok és az illeték mérvé	62
2. Az illeték kezdete és vége	62
25. §. Napdíjak	63
1. Elvi határozványok	63
2. Az illeték mérvé	63
3. Az igény tartama	64
26. §. Igény az áthelyezési utazások költségeinek megtérítésére	64
1. A megtérítés alá eső áthelyezési utazások megjelölése	64
2. Megtérítés alá nem eső áthelyezési utazások megjelölése	65
3. A szolgazemélyzet szállításáról	65
4. A lovak szállításáról	65
5. A málha szállításáról	65
6. Az utiköltségek megtérítésének kiterjedése	66
7. Utazási költségátalány	67
27. §. Igény az utazás költségeinek megtérítésére ügyködési utazásoknál	70
1. Az ügyködési utazások megnevezése	70
2. Kincstári megtérítés alá nem eső utazások	71
3. A szolgálta és a kézi podgyász viteldijairól	71
4. Az utiköltségek megtérítésének kiterjedése	72

MÁSODIK FEJEZET.

Allisztek, csendőrök, újonczok és próbacsendőrök pénz- és természetbeni illetékei.

I. SZAKASZ.

Rendes illetékek.

28. A zsold	73
1. Elvi határozványok	73
2. Az illeték mérvé	73
3. Felvételi módozatok	73
4. Az illeték kezdete	74
5. A csendőrséghez jelentkezők illetékeiről	74

	Lap
6. Az illeték vége	75
7. Illetéktöbbletek visszatérítése	77
29. §. Az első tömegbetét	79
1. Rendeltetés	79
2. Az illeték mérvé	79
3. Felszámítási módozatok	79
30. §. A tömegátalány	80
1. Elvi határozványok és az illeték mérvé	80
2. Igény, annak kezdete és vége	80
3. Különös határozványok polgári alkalmazás elnyerésére való szabadságolásoknál	81
4. Felszámítási módozatok	81
31. §. A legénység igénye a tömegre	84
1. Elvi határozványok	84
2. Igény a tömegtöbbletre	84
3. Igény a tömegvagyvona	84
4. Tömegtartozások	86
5. Fogyatékbba jutó legénység igényei a ruházatra	87
6. A tömegből beszerzendő tárgyak és azok viselési időtartama	87
7. Csizmák készítése és javítása	88
8. Ruha és lőszerelvényi cikkek kiszolgáltatásának mérvé	89
9. Igény a szolgálathban tönkrement ruházat értékének megtérítésére	89
10. Ruházati és lőszerelvényi cikkek pajkosságból való tönkretelvése	90
32. §. Szállásilleték és az örsirodák berendése	90
1. Elvi határozványok	90
2. Az örszobák berendezése	91
3. Legénységi szobák és azok berendezése	92
4. Laktanyavilágítás	95
5. Igény ideiglenes (átvonuló) beszállásolásra	95
6. A szállásilleték kezdete és vége	96
33. §. A mérsékelt áru dohány	96
1. Elvi határozvány és a járandóság mérvé	96
2. Felvételi módozatok	96

II. SZAKASZ.

Különös illetékek.

34. §. Hadapród-tiszthelyettesek ruházati átalánya	97
35. §. A szolgálati pótdíj	97
1. Elvi határozványok és az illeték mérvé	97
2. Szolgálati idő megszakítása esetén	98
3. Az illeték kezdete	99
4. A folyósítás módja	99

	Lap
5. Felvételi módozatok	99
6. Betegek és fegyelmileg fenytett hadapródok és őrmesterek pótdíja	100
7. Az illeték vége	100
36. §. Lovaglási jutalomdíj	100
37. §. A vitéségi érempótdíj	100
1. Elvi határozványok	100
2. Az illeték mérvé	101
3. Az illeték kezdete és tartama	101
4. Felvételi módozatok	102
5. A vitéségi érem elvesztése esetén követendő eljárás	103
6. Elszámolási módozatok	103
38. §. Pótlóidomítási jutalomdíj	103
39. §. Drágasági pótlék	104
1. Elvi határozványok	104
2. Az igény kezdete és vége	104
3. Kifizetési módozatok	105
40. §. Elfogatási díjak	105
1. Elvi határozványok	105
2. Az elfogatási díjra való igény	105
3. Esetek, melyekben elfogatási díj nem illetékes	106
4. Az elfogatási díjak mérvé	107
5. Kiszolgáltatási módozatok	108
6. Felszámítási módozatok	109

III. SZAKASZ.

Bizonyos állomány és szolgálati viszonyok közt járó illetékek.

41. §. Számfölöttiek illetékei	110
--------------------------------	-----

IV. SZAKASZ.

Különös alkalommal járó illetékek.

42. §. Elöléptettek illetékei	111
43. §. Vezényelték és szolgálattételre beosztottak illetékei	111
1. Elvi határozványok	111
2. Illetékek ideiglenes vezényeltetések alkalmával	111
3. Illetékek tartós vezényeltetések alkalmával	112
44. §. Athelyezettek illetékei	112
45. §. Szabadságoltak illetékei	113
1. Elvi határozványok	113
2. Magán- vagy családi ügyekben való szabadságolásoknál	113
3. Betegség folytán való szabadságolásoknál	114
4. Próbaszolgálat vagy szolgálati gyakorlat teljesítése céljából való szabadságolásoknál	114

	Lap
46. §. Betegek illetékei	115
1. Elvi határozványok	115
2. Kivételes esetek	116
3. Az ápolási költségek megtérítése	117
4. Szolgálatban megsérült legénység ápolása	118
5. Kórházi ápolási díjak mérvé	118
6. A tiszthelyettesekre vonatkozó határozványok	119
7. A kórházon kívüli ápolásra vonatkozó határozványok	119
8. Felszámítási módozatok	120
9. Időleges és állandó nyugállományban levők ápolási költségei	120
10. Bünvádi kereset alatt állók és rabok ápolási költségei	121
11. Sérvekötők és sebkelelékek beszerzése	122
12. Orvosi szemlék utáni költségek	122
13. Igény katonai fürdők és ivó-gyógyintézetek használatára	123
47. §. Fegyelmi vizsgálati és fenytő fogságban levők illetékei	124
1. Fegyelmi uton elrendelt fogság alatt	124
2. A bőjti napok leszállítása vagy elengedésénél követendő eljárás	126
3. Vizsgálati fogságba került, vagy bírósággal elítélt rabok illetékeinek kezelése	126
4. A fenytő fogságban levők illetékeinek kezelése	127
5. A vizsgálati vagy fenytő fogságban megbetegedettek illetékei	128
6. A rabélelmezés kezdete	128
7. A rabélelmezés vége	129
8. A rabok részéről túlévezett illetékek behajtása	129
9. Visszakertült szökevények illetékei	129
10. Polgári életben elkövetett büncselekmények miatt polgári bíróságok által elítélt csendőrségi egyének bünteléseinek mikénti végrehajtása	129

V. SZAKASZ.

Szállítóeszközök és illetékek szolgálati utazásoknál.

48. §. Szállítóeszköz-illeték az egyenként utazó csendőrlégénység részére	130
1. Szállítóeszközök és utazási pótdíj a tiszthelyettesek és hadapródok részére	130
2. Szállítóeszközök a többi legénység részére	130
3. Előfogati illeték	132
4. Nős csendőrököt illető szállítóeszközök	132
5. Vasut használata törvénysértők üldözésekor	133
6. Gyors- és tehervonatok használata	133
7. Bérkocsira való igény	134
8. Zárhatározványok	134

	Lap
49. §. Étkezési pótlék	134
1. Az étkezési pótlék célja	134
2. Esetek, melyekben étkezési pótlék a szolgálat egész tartamára jár	134
3. Esetek, melyekben az étkezési pótlék csak az utazás idejére jár	135
4. Étkezési pótlék oly altisztek részére, kik hiányzó szakaszparancsnokot helyettesítenek	135
5. Az illeték mérvé	136
6. Az illetékesség igazolása	136
7. Esetek, melyekben étkezési pótlék nem jár	136
50. §. Tengeren és folyókon való utazáskor kijáró illetékek	136
1. Elvi határozványok	136
2. Hajótáp	137
51. §. Fentartási pótlék	138
1. Igény	138
2. Kifizetési módzatok	138
52. §. Utipénz	138
1. Igény	138
2. Utipénz nem illetékes	139

HARMADIK FEJEZET.

Szolgálati lovak beszerzése, elhelyezése és lőtáp

53. §. Szolgálati lovak beszerzése	140
54. §. Szolgálati lovak elhelyezése	140
55. §. Lőtáp	141
56. §. Tappótlék	142

NEGYEDIK FEJEZET.

Tiszti irodák, raktárak, könyvondák, fogdák és azok berendezése továbbá az irodai és egyéb átalányok.

57. §. Tiszti irodák, raktárak, könyvondák, fogdák és azok berendezése	143
58. §. Irodai, írószer és irodavilágítási átalányok	146
1. Az átalányok mérvé	146
2. Rendeltetés	147
3. Kiszolgáltatási módzatok	149
4. Az őrsirodák és pénztárügyileti szobák világítási átalánya	150
5. Irodák, iskolaszobák és a pénztári ügyeleti szobák fűtési átalánya	151
6. Elszámolási módzatok	152
7. Törzsirodák fűtéséért járó illeték	152
59. §. Átalányok a laktanyák, fogdahelyiségek és raktárak után	153
1. Tisztogatási átalány	153

	Lap
2. Butorfestési átalány	153
3. Világítási átalány	154
4. Konyhaberendezési átalány	154
5. Fogdahelyiségek után járó átalány	154
6. Átalány a szárnyraktár kezelése körül felmerülő kiadások fedezésére	154
60. §. Tiszti butorátalány	155
61. §. Személyi fűtési és világítási átalány	157
62. §. Átalány a legénységi ágyneműek tisztántartására	157
63. §. Átalány a legénységi ágyneműek jókarban tartására	157
64. §. Átalány a téli és nyári takarók, szalmazsákok és lőszórvánkosok tisztítására	158
65. §. Szalmazsáktöltési átalány	158
66. §. A honvéd kezelőtiszti tanfolyamba, továbbá az altiszti iskolába és a próbaesendőr-tanostályba berendelt legénység után járó átalány	159
67. §. Csizmakoptatási átalány	159
68. §. A pótlóidomítók ruhakoptatási átalánya	159
69. §. A pótlókeret különös átalányai	160
70. §. Lóápolási és istállófelszolgálati átalány	160
71. §. Lóvasalási átalány	161
72. §. Istállók világítására és az istállószerek jókarban tartására szolgáló átalány	161
73. §. Vízfordási átalány	161
1. Elvi határozványok	161
2. Igény	161
74. §. Elelmiczikk-szállítási átalány	162
75. §. Vízfordási és elelmiczikk-szállítási átalányok indokoltsága és megszüntetése	162

ÖTÖDIK FEJEZET.

Fegyverzet, szerelvény, lőszer és egyéb kiadások.

I. SZAKASZ.

Fegyverzet, szerelvény és lőszer.

76. §. Fegyverzet szerelvény és lőszerre való igény	163
1. Elvi határozványok	163
2. Lőszerkiszabát	164
3. Fegyverzet és szerelvény százalékkészlete	165
77. §. Fegyverzet, szerelvény és lőszerszállítási költség	165
78. §. Czéllövészeti kiadások	166
1. Elvi határozványok	166
2. Összpontosítás	166
3. Utazás	167

	Lap
4. Közvetlen közel fekvő őrök legénységének utazása	167
5. Töltények szállítása	167
6. Czéltáblák beszerzése	168
7. Czéllövészeti jutalomdíj	168
79. §. Fegyverzet megvizsgálása- és számozásából felmerülő költségek	168
1. Elvi határozványok	168
2. Raktárba való beszolgáltatás	168
3. A raktárból való kiadás	169
4. Puskaműves díjazása	170
5. Lő- és szállfegyverek számozásáért járó díjak	170

II. SZAKASZ.

Egyéb kiadások.

80. §. Attekintés	170
81. §. Végkielégítések	171
82. §. Hullabonczolási költségek	171
83. §. Temetési költségek	172
84. §. Csendőrök elleni ügyekben kihallgatott polgári egyének és csendőrök tanudijai	173
85. §. Mintaczikkek beszerzése	174
86. §. Katonai segédletek után járó kiadások	175
87. §. Katonai szolgálati jelek beszerzése után járó kiadások	175
88. §. Kiadások hirdetéyményeknek hírlapokba való felvételéért	175
89. §. Hivatalos postai küldemények szállítása	175
90. §. Az irodai kellékek, szolgálati könyvek és szabályzatok beszerzése, továbbá az irodák, iskolaszobák és raktárak berendezéseért járó kiadások	176

HATODIK FEJEZET.

Tényleges állományu csendőrségi egyének családjainak illetékei.

I. SZAKASZ.

A havidíj élvezetében álló egyének családjainak illetékei.

91. §. Szállás-illetékek	177
1. A családfe távolléte esetében	177
2. A családfe hadifogságba jutása esetében	178
3. A családfe elhalálózása esetében	178
92. §. A hadi vagy vizsgálati fogságba került, valamint az elmebeteg havidíjas egyének családjainak eltartása	179
1. Elvi határozványok a hadifogságba került havidíjasok családjaira nézve	179
2. Elvi határozványok az elmebetegek családjaira nézve	180
3. Vizsgálati fogságba került családtagok illetékei	180
93. §. Igény az utazási költségekre	180

94. §. A havidíjasok családjainak igénye a temetkezési járulékra a családfe elhunytja esetén	181
1. Elvi határozványok	181
2. A járulék mérvé	182
3. Felvételi módozatok	182
95. §. Igény kórházi ápolásra és gyógyszerekre	183
1. Családtagok illetékei	183
2. Cselédszemélyzet illetékei	183

II. SZAKASZ.

A legénység családjainak illetékei.

96. §. A legénység családjainak ellátása	184
1. Béke idején	184
2. Mozgósítás esetén	184
3. A férj elhalálózása esetén	185
97. §. Fogságban, kórházban, vagy az elmebetegek gyógyintézetében lévőek családjainak illetékei	185
98. §. Igény kórházi ápolásra és gyógyszerekre	186

II. RÉSZ.

ELSŐ FEJEZET.

A kincstár iránti tartozások és azok lerovása.

99. §. A szolgálati díj	187
1. Elvi határozványok	187
2. A díj mérvé	187
3. A befizetés módja	188
100. §. A jellegdíj	188
1. Elvi határozványok	188
2. Kiszabat	189
3. A lefizetés módja	189
101. §. A szabadságolási díj	190
102. §. Az illetékekből való megengedett levonás kincstári, vagy magánadósságok törlesztésére	190
1. Levonás az állandó ténylegességi illetékekből	190
2. Levonások a nyugdíjakból, személyes pótdíjakból, kegydíjakból és végkielégítésekből	191
3. Levonások a legénység illetékeiből	192
4. A kincstári tartozások és bírói letiltások elsőbbsége	192
5. A lefoglalt és kifizetett összegek nyilvántartása és sorrendje	193
103. §. Havidíj-levonások mint közigazgatásilag kirótt bírságok	193
104. §. Illeték-utólagok és levonások	193
105. §. Kereseti adó	194

MÁSODIK FEJEZET.

Azon illetékek, melyek más ministeri tárczák (alapjaik) terhére a csendőrségi javadalmazásból előlegeztetnek, vagy az illető tárczákból közvetlenül szolgáltatnak ki.

	Lap
106. §. Áttekintés	195
107. §. Csendőrségi jelvénypótdíj és jutalmazási alapok	195
1. A jelvénypótdíj alap	195
2. A jutalmazási alap	199
3. Ezen alapok kezelése	200
108. §. Karhatalmi költségek	201
1. Elvi határozványok	201
2. Kiszabat	201
3. Felvételi módozatok	202
4. Határozványok, ha a segédlet rendes szolgálattal egybekötöttén végeztetik	202
109. §. Rabkiséreti illetékek	202
1. Elvi határozványok	202
2. Kiszabat	203
3. Kiséreti költségek	204
110. §. Tanuilletékek csendőrségi személyeknek polgári fenytő bíróságokhoz tanuképen való megidézése alkalmával	205
1. Havidíjasok illetve	205
2. Legénység illetve	206
3. Felszámítási módozatok	207
111. §. Kiséreti díjak	208
112. §. Jutalomdíj a csendőrök, katonák, vagy honvédeknek hit-szegésre való elcsábítására tett kísérletnek feljelentéseért	209
113. §. Az életmentésért járó jutalomdíj	209
114. §. Vadászati tilalom, továbbá a fegyvertartási és vadászati törvény áthágásának, valamint a jövedéki áthágások, csempészetek feljelentéseért járó jutalékok	210

FÜGGELÉK.

A m. kir. csendőrségi egyének és ezek családjainak mozgósítottság esetében kijáró illetékek	211
A) Ellenséges betörés esetén járó illetékek	211
B) A m. kir. tábori csendőrségi egyének és ezek családjainak illetékei	211
1. Általános határozványok	211
2. A tiszték illetékei	212
3. A legénység illetékei	213
4. A családok illetékei	214

BEVEZETÉS.

A magyar királyi csendőrség katonailag szervezett őrtest lévén, tagjai általában azon illetékekre jogosítvák, mint a magyar királyi honvédség hasonló rangu egyénei; mindazonáltal ezen illetékek mérve a csendőrségi egyének különleges szolgálati viszonyaira való tekintettel a honvédségi illetékekkel nem mindenben egyezők.

Ezen illetékszabályzatban mindazon illetékek, melyekre a m. kir. csendőrség állományába tartozó egyének és azok családtagjai igényvel bírnak, úgyszintén az illetékek mérve és élvezeti időtartama határozottan körvonalozva lévén, minden más (honvédségi és katonai) illetékszabályzatnak ettől eltérő intézkedései a csendőrségi egyénekre ki nem terjednek.

Ha mindazonáltal rendkívüli viszonyok folytán, melyek ezen szabályzat szerkesztésekor tekintetbe vehetők nem voltak, akár a kinestár érdekeinek megóvása szempontjából, akár pedig a csendőrség állományába tartozó egyének érdekében czélszerűnek, avagy mellányosnak mutatkoznék ezen szabályzat némely intézkedését megváltoztatni, vagy kibővíteni: ez irányban a megfelelő intézkedés megtételére kizárólag a magyar királyi belügyminister illetékes.

Az ezen szabályzatban foglalt határozványok két részre oszlanak.

Az első részben a csendőrségi javadalmazást véglegesen terhelő illetékek, a második részben pedig azon illetékek és költségek vannak felsorolva, melyek más ministeri tárczák (alapjaik) terhére előlegeztetnek, vagy az illető tárczákból szolgáltatnak ki.

Havi díjasok alatt tiszték (hadbírák, számvivők), állatorvosok, irnokok, törzsörmesterek és irodaszolgák, csendőr kifejezés alatt pedig ott, hol az egyes rendfokokatok mincse-nek határozottan kitéve, az összes csendőrlegénység — had-apród tiszthelyettestől lefelé — értendők.

Ezen szabályzat határozványainak pontos betartásáért az illetékek és költségek folyósítására hivatott közegek felelősek, ezek önkényű magyarázata szigoruan tiltatik s a meny-nyiben egyes intézkedések valódi értelme felől kételyek merülnének fel: utbaigazítás a belügyministertől kérendő.

VÉGREHAJTÁSI HATÁROZVÁNYOK.

Azon határozványok, melyek ezen illetékszabályzatban *-gal vannak megjelölve, a belügyminister által rendeletileg később fognak életbelépttetni.

Ennélfogva azok helyett ezidőszerint a következő hatá-rozványok alkalmazandók.

2. §. 1. pontja helyett:

Hadbírák, számvivők és állatorvosok csendőrségi pót-díja a jelen illeték-szabályzatban megállapított csendőrségi pót-díj helyett évi 360, illetőleg havi 30 koronából áll; e mel-lett azonban a százados számvivőket havi 20 korona a fő-hadnagy és hadnagy számvivőket pedig, ha a számvivőség vezetésével állandóan vannak megbizva, havi 10 korona irodai pót-díj illeti meg. (Régi illeték szabályzat 2. és 13. §.)

A 2. §. B. pontjában foglalt irodaszolgai pót-díj, továbbá a 3. §-ban rendszeresített korpót-díj további rendelkezésig nem folyósítható.

A 4. §. 2. pontja helyett:

A tisztí szolgáltság egyelőre évi 321 korona 60 fillérből áll.

A 23. §. 2. pontjában megállapított utazási pót-díjak helyett, egyelőre törzslisztek és törzstiszt teendőivel megbizott századosok részére 8 korona, a többi tiszték és állatorvosok részére pedig 4 korona illetékes. A 23. §. egyéb intézkedései azonban már most lépnek életbe.

A 35. §. 1. pontja alatt a hadapród-tiszt-helyettesek és hadapródok részére rendszeresített havi 24 koronából álló szolgálati pót-díj helyett, egyelőre a régi illeték-szabályzat 34. §. 1. pontjában meghatározott szolgálati pót-díj illetékes, vagyis: a hadapród-tiszt-helyettesnek kineveztetésének kelte után következő hó 1-ső napjától, illetőleg ha elsejével nevez-ten ki, a kinevezés napjától évi 192 koronából álló szol-gálati pót-díj jár, a 10-ik szolgálati év kezdetétől azonban a szolgálati idő arányában az altiszték részére megállapított szolgálati pót-díjban részesül.

Hadapródok csendőrségi szolgálati idejük és valóságos rendfokokatuk után részesítendők a szolgálati pót-díjban.

Az 58. §. 1. pontjában megállapított átalányok helyett: a pótlókeret, gödöllői különítmény, a szakaszparancsnokság, az oktatótisz és az őrsök részére további intézkedésig csakis havi 1 korona irodai átalány illetékes; e mellett azonban a szakasz-, pótlókeret és a gödöllői különítmény-parancsnokság részére az irodák padlóinak havonként egyszeri felsuroltatá-sára és a seprők beszerzésére havi 2 korona 40 fillér, továbbá az irodáknak a téli hónapokban (október 16-tól április 15-ig) való világítására havonként 2 kilogramm gyertya egyenérté-kének megfelelő 3 korona 52 fillér, a nyári hónapokban pedig egy fél kilogramm gyertya egyenértékeül havonta 88 fillér átalány jár, mely átalányok az újonnan megállapított átalányok életbeléptetésével egyidejűleg fognak megszűnni.

Az 59. §. b) pontjában megállapított átalány egyelőre nem folyósítható, a raktár kezelése körüli teendők ellátására nézve tehát az eddigi gyakorlat marad érvényben.

I. RÉSZ.

ELSŐ FEJEZET.

*A m. kir. csendőrség havi illetékben álló egyéneinek
pénz- és természetbeni járandósága.*

I. SZAKASZ.

Rendes illetékek.

1. §.

A havidíj.

1. Elvi határozványok és az illeték kiszabata.

A havidíj rendfokozathoz mért pénzbeli illetéket képez, mely úgy békében, mint mozgósítottság idején változatlan marad.

A csendőrtisztek havidíja a magy. kir. honvédtisztek havidíjával mindég egyenlő.

A havidíj a tuloldali táblázatban felsorolt tényleges állományu egyéneknek alapilletékét képezi.

Ezen táblázat a havidíjnak jelenlegi kiszabását és egy-szersmind a törzs- és főtiszték (hadbírák, számvivőtisztek), ugyszintén az állatorvosok rangosztályát, valamint, az irnokok fizetési osztályát is tartalmazza.

Rendfokozat	Rang- osztály	Havidíj			
		Évenként		Havonként	
		korona	fillér	korona	fillér
Ezredes	VI	6000	—	500	—
Alezredes	VII	4200	—	350	—
Őrnagy	VIII	3360	—	280	—
I. osztályu százados	IX	2400	—	200	—
II. „ „	IX	1800	—	150	—
Főhadnagy	X	1440	—	120	—
Hadnagy	XI	1200	—	100	—
I. osztályu százados hadbíró, számvivő és főállatorvos	IX	2400	—	200	—
II. osztályu százados hadbíró, számvivő és főállatorvos	IX	1800	—	150	—
Főhadnagy hadbíró, számvivő és állatorvos	X	1440	—	120	—
Hadnagy számvivő és állatorvos	XI	1200	—	100	—
Irnok (XI. fizetési osztály)	-	1400	—	116	66
		1200	—	100	—
		1000	—	83	33 ³ / ₁₀
I-ső és II-od oszt. törzsőrmester	Rangosztályba nem sorolt havidíjasok	1152	—	96	—
I. osztályu írodaszolga		800	—	66	66 ⁶ / ₁₀
II. „ „		700	—	58	33 ³ / ₁₀
III. „ „		600	—	50	—

2. Igény, az illeték kezdete és vége.

A rendfokozathoz mért havidíjra csak akkor támasztható igény, ha az illető rendfokozat valósággal elnyerett, vagy pedig, ha a legközelebbi magasabb rendfokozattal járó illetékek véglegesen adományoztattak.

A havidíj élvezete, ha a kinevezés (a magasabb rendfokozattal járó illetékek végleges adományozása) a hó első napjával történt: azon nappal kezdődik, ha pedig a kinevezés a hó folyamában történt, akkor a havidíj élvezete a kinevezés napjára következő hó első napjával kezdődik. Ha a kinevezés napja ninesen határozottan megjelölve, akkor a legfelső elhatározás napja, oly egyéneknél pedig, kik nem Ő es. és apostoli kir. Felsége által nevezettek ki, az illető rendeletnek kelte tekintendő a kinevezés napjának.

Alezredesek és őrnagyok, kik csendőrkerületi parancsnokokká nevezetnek ki, de rangviszonyaiknál fogva a legközelebbi előléptetési időszak alkalmával ezredesek, illetve alezredesek még nem lehetnek, ezen időszaktól kezdve az ezredesek, illetve az őrnagy csendőrkerületi parancsnokok az alezredesek számára rendszeresített illetéket; továbbá azon első osztályu századosok, kik törzstiszti teendőikkel bizatnak meg, de rangviszonyaiknál fogva a legközelebbi előléptetési időszak alkalmával őrnagyok még nem lehetnek, ezen időszaktól kezdve az őrnagyok számára rendszeresített illetékeket nyerik.

Ezen magasabb illetékek folyósítására ugyanazon szabályok mérvadók, a melyek a valóságos rendfokozatba való kinevezés, illetőleg előléptetés eseteire megállapítva vannak. Az alezredes és őrnagy csendőrkerületi parancsnokok részére azonban a magasabb rendfokozattal egybekötött illetékek a kinevezésre következő legközelebbi előléptetési időszak alkalmával csak akkor folyósíthatók, ha rendfokozatukban már legalább két évet töltöttek.

A csendőrségi próbaszolgálatra vezényelt tisztek (12. §.) a bevonulást követő hó első napjával lépnek a csendőrségi havidíj élvezetébe.

A havidíj élvezete azon hónappal végződik, a melyben a fogyték — bármely módon — bekövetkezett.

3. Felvételi módzatok.

A havidíj oszthatlan egésznet képez, mely az illetékre jogosultnak minden hó első napján előre kifizetendő.

A már illetékesen felvett, vagy illetékszerűen esedékessé vált havidíj, minden körülmények között az erre jogosultnak tulajdona marad.

4. Irodaszolgáknak magasabb havidíj élvezetébe való előléptelése.

Az irodaszolgák a nyugdíjba beszámítható 10 szolgálati év betöltéséig a III-ik, a 11. szolgálati évtől bezárólag a 25-ig, a II-ik, a 25. szolgálati év betöltése után pedig az I-ső osztályba soroltatnak.

Ezeknek kinevezése, valamint magasabb illetékosztályba való előléptetése a csendőrkerületi parancsnokság fölterjesztése alapján a belügyminister által történik.

Ezen állások betöltésénél oly csendőrraltisztek és csendőrök, kik törvényszerű védkötelezettségüknek eleget tettek, vagy csendőrségi szolgálatra már nem alkalmasak, vagy nyugdíjban vannak, előnyben részesülnek.

5. Havidíjelölegek.

Havidíjat élvező egyéneknek kérelmük folytán kivételesen, havidíjuk évi összege egy negyedrészenek megfelelő előleg engedélyezhető.

Havidíjelöveget csakis a belügyminister engedélyezhet.

Azoknak, kik még előbb kapott fizetési előlegek törlesztésével hátralékban vannak, új előleg semmi szín alatt, de még az esetben sem engedélyezhető, ha az új előlegből az előbbi előlegből fenmaradt hátralék egyszerre levonható volna is. Azon egyének, kiknek havidíjai biróilag már lefoglalvák, csak azon esetben részesíthetők havidíjelölegben, ha az előleg a végrehajtó kielégítésére fordíttatik és ez által a havidíj a birói letiltás alól teljesen feloldható.

Az előleget kérelmező kimutatni tartozik, hogy saját személye, vagy családjának betegsége, vagy más csapás következtében, általában önhibája nélkül, szorult helyzetbe jutott, melyen az előleg megadása által segíthető volna.

A kért előleg összege a folyamodványban kiteendő s a csendőrkerületi parancsnokság által záradékiilag feltüntetendő, hogy van-e kérelmező valamely előbbi havidíjelöleg lefizetésével és mily összeg erejéig hátralékban és hogy van-e és mily összeg erejéig havidíja más levonás által terhelve. Azon esetben, ha folyamodó megelőzőleg is havidíj előleget élvezett volna, a kérvényre vezetett záradékban az is igazolandó, hogy azon havidíjelöleg első törlesztési részlete mikor vonatott le, mert egy éven belül fizetési előleg két ízben nem engedélyezhető.

Ha a havidíjelöleg szükségessége különös tekintetre méltó körülményekkel nem igazoltatik, akkor a folyamodvány már a csendőrkerületi parancsnokság által elutasítandó.

A havidíjelölégért benyújtandó folyamodványok 1 korona értékű bélyeggel látandók és az engedélyezett havidíjelölég, csakis az igényjogosult szabályszerű bélyeges nyugtájára fizethető ki.

Havidíjelölég visszafizetése rendszerint tizenkét egyenlő és szakadatlanul egymást követő havi részletben teljesítendő; kiváló méltánylást érdemlő esetekben azonban a havidíjelölég husz egyenlő havi részletben leendő törlesztésre is engedélyezhető. A visszafizetés az illetőnek önszántából nagyobb részletekben hamarabb is eszközölhető.

2. §.

A) Csendőrségi pótdíj.

1. Elvi határozványok és az illeték mérve.

A csendőrségi pótdíj a havidíj mellékjárulékát képezi s egyes rendfokozatok szerint a következő:

Rendfokozat	Évenként	Havonként
	koronákban	
Törzstiszt vagy törzstiszt teendőivel megbízott százados részére	1200	100
I. és II. osztályu százados (hadbíró, számvivő és főállatorvos)	600	50
Főhadnagy (hadbíró, számvivő és állatorvos)	480	40
Hadnagy (számvivő és alállatorvos)	480	40

2. Igény, az illeték kezdete és vége, felvételi módozatok.

A csendőrségi pótdíj élvezetéhez való igényre, az élvezet kezdete és végére, valamint a felvételi módozatokra nézve, a havidíjra vonatkozólag az 1. §. 2. és 3. pontjaiban megállapított határozványok mérvadók azon kivétellel, hogy a csendőrségi próbaszolgálatra vezényelt tiszték, csakis végleges áthelyezésük megtörténtével lépnek a csendőrségi pótdíj élvezetébe.

* Lásd végrehajtási határozványokat.

B) Irodaszolgák szolgálati pótdíja.*

A csendőrséghez végleg kinevezett irodaszolgák évi 168 koronából álló — a nyugdíjba azonban be nem számítható — szolgálati pótdíjban részesülnek.

Ezen szolgálati pótdíj élvezetéhez való igényre, az élvezet kezdete és végére, valamint a felvételi módozatokra vonatkozólag az 1. §. 2. és 3. pontjaiban megállapított határozványok mérvadók.

3. §.

A korpótdíj.*

1. Elvi határozványok és az illeték mérve.

Azon I. osztályu csendőrszázadosok, kik a hasonrangu honvéd gyalog-századosokkal egyidejűleg nem léptettek elő, a testületben azonban még sikerrel tovább szolgálhatnak, mindaddig, míg őrnagyokká elő nem lépnek, vagy nem nyugdíjaztatnak, a nyugdíjba is betudandó évi 240 koronából álló korpótdíjban részesülnek.

2. Igény, az illeték kezdete és vége, felvételi módozatok.

A korpótdíj élvezete kezdődik a hasonrangu honvéd-századosok előléptetése napjával s végződik az illetőnek őrnagygyá történt kinevezése vagy a nyugállományba helyezése napjával; a felvételi módozatokra nézve a havidíjra vonatkozólag az 1. §. 3. pontjában megállapított határozványok mérvadók.

4. §.

Tiszti szolgaváltság.*

1. Elvi határozvány.

A csendőrtiszteteknek szolgálta helyett szolgaváltság jár.

* Lásd végrehajtási határozványokat.

2. Az illeték mérve, kezdete és vége; felvételi módzatok.

A szolgáltság évi 384 koronából áll.

Ezen járandóság oszthatlan havi illetéket képez és a havidíjjal egyidejűleg előlegesen fizettetik ki.

A szolgáltságra való igény a jogosultnak tiszt rendfokozatba történt kinevezése, a próbaszolgálatra beosztott tisztelnél pedig azoknak végleges áthelyezését követő hó első napjával kezdődik és a fogyatékbba jövetel havának utolsó napjával végződik.

5. §.

Szállás- és istálló-illeték.

1. Elvi határozványok.

A csendőrségi havidíjasoknak mindenütt és mindenkor tisztességes és szolgálati állásuknak megfelelő természetbeni szállásra, esetleg a 4. pontban meghatározott szálláspénzre van igényük.

Bérelt helyiségek csakis azon célra használhatók fel, a melyekre kibéreltettek.

Ebből kifolyólag a természetbeni tiszt lakások is más tiszteknek, mint a kiknek számára bérelve lettek, át nem utalhatók, egyszersmind tiltva van a természetbeni lakást egészben vagy részben albérletbe adni. Ezekről való eltérésnek csakis belügyministeri engedély alapján van helye.

Csendőrtiszteknek együtt való lakása azonban albérletnek nem tekinthető. Önként értetődik, hogy ezen határozvány az önbérelt lakásokra nem vonatkozik.

Azon helyiségek, melyek az 1879. évi XXXVI. t.-cz. 10. §-a szerint csapatok beszállásolására igénybe nem vételhetnek, a csendőrség által sem igényelhetők.

Havidíjat élvező minden csendőregyénnek a beszállásolásról szóló 1879. évi XXXVI., illetőleg az 1895. évi XXXIX. t.-cz. értelmében megszabott *állandó* vagy *ideiglenes* szállásra, ezenkívül a törzstiszteknek, vagy hiányzó törzstiszt helyettesítésére kinevezett századosoknak, a gödöllői különit-

ményparancsnoknak és a segédtiszteteknek istállóbérre is van igényük.

A csendőrség beszállásolása rendszerint állandónak tekintendő.

Az ideiglenes (átvonuló) beszállásolás akkor áll be, ha a szolgálat folytán az állomáshelyen kívüli éjjelezés válik szükségessé.

Állandó beszállásoláskor a bebutorozott illetékszerű természetbeni lakás, vagy az annak megfelelő szálláspénz jár és pedig a lakilletékekre jogosult és egy szolgája részére. (L. 4. pont 1. bekezdést.)

Az alantas tiszteteknek, állatorvosoknak és irodaszolgáknak ezenkívül világítás és téli hónapokban fűtés is jár. Törzsörmestereknek a téli hónapokra fűtésre szintén igényük van.

Az írnoknak természetbeni szállásra nincs igénye.

Ideiglenes (átvonuló) beszállásoláskor a butorozott lakáson kívül tiszteteknek és szolgájuknak világítás, a téli hónapokban pedig fűtés is jár.

2. Szállások biztosítása.

Az állandó beszállásolásnál a lakások biztosításáról, valamint azok bebutorozásáról, a belügyministerium előleges meghatalmazása alapján, a csendőrkerületi parancsnokság bérlet útján szerződésileg gondoskodik.

Az ideiglenes (átvonuló) beszállásolásról ellenben az 1879. évi XXXVI. t.-cz. 44. §-a és ennek mellékletét képező E) kimutatás, valamint az 1895. évi XXXIX. t.-cz. szerint az 1879. évi XXXVI. t.-cz. 31. és 46. §-aiban meghatározott szállás, illetőleg hálópénz megtérítése ellenében az illető községek tartoznak gondoskodni.

A létszámon felül vezetett csendőr törzs- és főtisztetek természetbeni lakást nem követelhetnek, elszállásolási igényeikre nézve tehát az 1879. XXXVI., illetőleg az 1895. évi XXXIX-ik t.-cz. határozványai alkalmazandók.

A beszállásolás körül felmerülő bármily nemű kiadások a csendőrség javadalmazásából fedezendők.

Ha a csendőrség kincstári épületben szállásoltatik el, ezért lakbér ugyan nem fizetendő, de a javítási és fentartási költségek a csendőrség javadalmazásából fedezendőek.

3. Szállás és istálló-illetékek.

Mindaz, a mit a csendőrség havidíjasai a nekik járó tisztességes elszállásolásra vonatkozólag igényelhetnek, az alábbi kimutatásban foglaltatik.

Nevezetesen	Lakás és istálló-illeték						Személyi anyagjárándóság		fény-				
	szoba	kamara	konyha	padlás	lakamara	istálló, helyi ló számára?	takarmány- és nyereg-kamara	tűzifa	gyertya	teljes ággy	éjjeliszekrény éjjeli edényekkel	ruhaszekrény aggatásra	
								minden téli hónap alatt					nyári hónapok alatt
Csendőr-kerületi parancsnok	5	1	1	1	1	2	1	.	.	.	1	1	1
A többi törzstiszt és az őrnagyi illeték élvezetében álló I. oszt. százados.	4	1	1	1	1	2	1	.	.	.	1	1	1
Törzstiszt teendőivel megbízott százados	3	1	1	1	1	2	1	.	.	.	1	1	1
Százados szárnyparancsnok	3	1	1	1	1	1	1	.	.	.	1	1	1
Főhadnagy és hadnagy szakparancsnok	2	.	1	1	1	1	1	846	2 1/2	1 1/2	1	1	1
Törzsőrmester	1	.	1	1	1	.	.	423	.	.	.	.	.
Irodaszolgja	1	.	1	1	1	.	.	423	1	1/2	.	.	.
Tisztiszolgja	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Megjegyzés. Istálló, takarmány- és nyeregmakara, a törzstiszteken kívül csak a gödöllői különítményparancsnok és segédisztiek lovai számára.

A természetben rendelkezésre bocsátott istállók berendezésére ugyanazon berendezési cikkek illetékesek, a melyek a legénységi lóistállók berendezésére az 54. §-ban rendszeresítve vannak.

Minden tiszt szolgáját saját lakásán tartozik elhelyezni.

Minden fűthető helyiség, ha csak egy ablaka van is, szobának, kamrának pedig az tekintetik, mely, habár nem fűthető, mégis lakásul vagy tárgyak elhelyezésére alkalmas és zárható.

Minden nős tisztnek egy teljes tisztai ágygyal, egy aggató ruhaszekrényvel, négy hajlított keményfa-székkal, egy éjjeli szekrényvel és éjjeli edényvel, minden nős törzsőrmesternek

Butor-illeték

ruhaszekrény fektésre	zárós löku asztal	puhlap	lőszórral töltve, bőrrel szék	vagy szövettel borítva	szék hajlított fából	lábos ruhafogas	köpláda	fali tükrök	teljes felszerelt mosdókészülék vasból	palackok, pohár tálcával	sárgaréz gyertyalató	teljes esendőrágy	zárós löku asztal	szék	pad	köpláda	ruhaszekrény, aggató és fektető	zuhafogas	sárgaréz gyertyalató	mosdótál, palackok, pohár	közi keféseprő	személtálat bádorgató	nyeltes keféseprő	ruhaláda
mázolva	lány	fából	veresbarna olajfestékkel	közönséges minőségű	ruhaláda																			
2	6	2	12	6	1	5	2	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	6	2	12	6	1	4	2	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	4	1	6	6	1	3	1	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	4	1	6	6	1	3	1	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	2	1	6	.	1	2	1	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2	1	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.

A hadbírák és állatorvosok bebutorozott természetbeni lakás helyett, honvédségi lak- és butorberben részesülnek. A X. és XI. rangosztályba tartozó hadbírák és állatorvosok az alantas tiszték részére megállapított személyi anyagjárándóság váltásigát kapják.

A felszerelt mosdókészülék áll: egy mosdóasztalból egy mosdótál, egy vizeskorsó, egy pohár, egy szappantartó és egy fogkefétartóhól.

és irodaszolgának egy teljes ágygyal és két legénységi székkel több adandó.

Egy tiszti ágy teljes berendezése áll egy levarrott szalmazsák, egy lószőrrel töltött derékalj, két lószőrtöltetű vánkos, egy gyapotból szőtt nyári és egy gyapju téli takaró, négy jobb minőségű vánkoshéj és négy lepedőből.

A szalmazsák utántöltése s a derékalj és vánkosok töltetének tépetése a szükséghez képest, a tiszti butoralap terhére történik; az ágyneműek mosatását azonban a tiszt sajátjából tartozik eszközölni.

A téli idényekre megállapított személyi fűtési és világi-
lási anyag-járandóság november 1-től április hó 15-ig jár.

Az egyénekenként kijáró fa- és gyertyamennyiség az illetőknek nem szolgáltatandó ki természetben, hanem a fa egyenértéke a hivatalos piaci árjegyzék szerint, a gyertya ára pedig mindenkor egyaránt, kilogrammját 1 kor. 76 fillérrel számítva, a csendőrségi javadalmazásból kifizetendő. A fa-apritási, szállítási és elhelyezési költségek a kincstár részéről nem térítetnek meg.

A tisztek (számvivők), törzsőrmesterek és irodaszolgák konyhaberendezési tárgyakkal a kincstár által nem láttatnak el s lakhelyiségeik rendes takarításáról maguk tartoznak gondoskodni, ellenben a lakhelyiségeknek minden második évben való meszeltetésére a háztulajdonos szerződésileg kötelezendő.

4. Az illeték mérve.

Ha állandó beszállásoláskor csendőrségi havidíjasok részére természetbeni lakás rendelkezésre nem áll, akkor részükre a belügyminister rendfokozatukhoz mért szálláspénzt engedélyezhet, melynek mérvét az időszakonként érvényben álló katonai bérszabás tartalmazza. (L. I. pont 6. bekezdést.)

Az irodaszolgák, ha természetbeni lakásban el nem helyezhetők, az 1893. évi IV. t.-cikkben az állami szolgák részére meghatározott lakbérváltságban részesítendők.

A törzstisztek, a törzstiszt teendőivel megbízott századosok, a gödöllői különítmény parancsnoka és a segéd tisztek a számukra rendszeresített lovak után istállót természetben nem igényelhetnek, hanem az esetben, ha a kincstár által bérelt épületben istállókat rendelkezésre nem állának, azok helyett részükre az 1895. évi XXXIX. t.-cz. 7. §-a alapján időközönként összeállított bérszabás szerint istálló-pénz jár.

Ha az állomás bérosztályba sorolva nem lenne, akkor a bérszabás legutolsó bérosztálya szerinti istálló-pénz illetékes.

A törzsőrmesterek lakbér-váltsága a honvéd törzsőrmesterek számára az 1895. évi XXXIX. t.-cz. 7. §-a alapján időközönként összeállított bérszabás szerint kiszabott lak- és évi butorbérral mindenkor azonos.

Az irnokok lakbérváltsága a XI. fizetési osztályba sorolt államtisztviselőket az 1893. évi IV. t.-cz. alapján megillető lakbérrel azonos, ezek lakbérváltsága tehát az idézett törvény B) melléklete alapján állapítandó meg.

5. Ideiglenes (átvonuló) beszállásolás.

Az ideiglenes (átvonuló) beszállásolásra nézve a következők határozatnak:

Ha csendőr törzs- és fő tisztt (hadbíró, számvivő) vagy az állatorvos szolgálatilag utban, azaz átvonuló félben van, az átvonuló-beszállásolásra nézve ugyanazon igényekkel bír, mint azt az 1879. évi XXXVI. illetve az 1895. évi XXXIX. t.-cz. a honvédtisztek részére meghatározza.

Az ideiglenes (átvonuló) beszállásolásnál, egy szobának 24 óra tartamára, vagy ezen belül való használatáért (világítással, fűtéssel és butorzattal együtt) Budapesten és az első öt bérosztályzatba tartozó állomásokon 70 fillér, a többi állomásokon pedig 52 fillér megtérítés jár.

A családtagok beszállásolásánál a butor-többletért fejekenként: Budapesten és az első öt bérosztályzatba tartozó állomásokon 20 fillér, a többi állomásokon pedig 16 fillér térítendő meg.

Az ideiglenes (átvonuló) beszállásolás után járó díj a községi előljáróságnak fizetendő le.

6. *Felvételi módok.*

A szállás- és istállópenz a jogosultaknak az egyes állomásokon a helyi szokásos és hatóságilag megállapított határidőkben, havi-, évnegyedi-, vagy félévi részletekben előlegesen fizetendő ki.

7. *Az illeték kezdete.*

A szállás- és istállóilletékre, azaz a bebutorozott természetbeni lakásra, vagy pedig a szállás és istállóbérré való igény a havidíjas rendfokozatba való kinevezés vagy előléptetés napjával kezdődik.

a) Kinevezésnél és egyúttal áthelyezésnél.

A legelső kinevezéseknél azon egyének, kik egyúttal más állomásra helyeztetnek át, ha ideiglenesen előbbi állomásukon maradnak, vagy szabadságra mennek, kincstár által bérelt, vagy a kincstár rendelkezésére bocsátott lakásban helyezendők el. Ha pedig ily lakás nem állna rendelkezésre: új állomás helyükre való beérkezésükig csak ideiglenes (átvonuló) beszállásolásra tarthatnak igényt.

b) Magasabb rendfokozatba való előléptetésnél.

Magasabb rendfokozatba való előléptetésnél és a magasabb rendfokozati illetékek végleges adományozásánál a legközelebbi magasabb rendfokozathoz mért szállás- és istállóilletékekre való igény az előléptetés, illetőleg a magasabb rendfokozathoz mért illetékek adományozása napjával kezdődik.

Ily egyéneknek tehát egyidejű szabadságolásuk, vagy más állomásra áthelyezésük esetén a szabadság tartamára, illetve az új állomás helyére való elutazás napjáig a magasabb szállás- és istállóilletékekre az eddigi alkalmazásuk helye után kijáró kiszabatban van igényük.

Előléptetéskor azonban, ha az előbbi rendfokozatban birt természetbeni lakás, mely az újabb magasabb illetéknek nem

felel meg, bármily okoknál fogva még némi ideig, de legfeljebb évnegyedig megtartatik, a csekélyebb lakilletékre való pénzbeli pótlásnak, azaz ráfizetésnek nincs helye.

8. *A próbaszolgálatra vezényelt tiszték illetéke.*

A csendőrségi próbaszolgálatra vezényelt tisztéknek bevonulásuk napjától kezdve a m. kir. honvédtisztek számára előirt szálláspénz fizetendő; ha mindazonáltal azon állomáson, a hová vezényelve vannak, butorozott természetbeni lakás áll rendelkezésre, akkor ez nekik a szálláspénz helyett azonnal odautalandó.

A próbaszolgálatban levő alantás tisztéknek fűtés és világításra igényük nincsen.

9. *Az illeték vége.*

A szállás- és istállóilleték megszűnik: ha a fogyatékbba jött egyén csak ideiglenesen volt elszállásolva a fogyatékbba jövetel napjával, ha azonban állandó beszállásolásra volt igénye, akkor:

a) áthelyezés alkalmával az elutazás vagy elmenetel napjával;

b) a polgári államszolgálatba való átlépés alkalmával a havidíj megszűntével;

c) nyugállományba áthelyeztetés, vagy várakozási illetékel való szabáságotataskor a fogyatéknapja után három hónappal;

d) nem havidíjas rendfokozatba való átlételnél és szökés esetében a fogyatéknapjával;

e) minden egyéb fogyatéki esetben (tehát a nyugállományba való visszahelyezéskor is) 15 nappal a fogyatékbba jövetel után, a fogyatéki napot is bele számítva.

10. *Az illeték kezdete és vége szolgálati átköltözés vagy vezényeltekor.*

Új szolgálati állomásra való átköltözéskor a teljes szállás- és istállóilletékekre való igény a régi szolgálati állomásból való

elindulás napjával végződik és az új szolgálati állomásban a bevonulás napjával kezdődik (lásd 17. §.).

Új állomáshelyre bevonulás esetében, ha a természetbeni vagy önbérelt és rendelkezésre bocsátott lakás bármily okból azonnal elfoglalható nem lenne, akkor addig, míg a lakás elfoglalhatóvá válik, az utódnak átvonulási szállásra van igénye.

A vezényelték szállás- és istállóilletékeire vonatkozó határozványok a 16. §. 2. és 3. pontjai alatt foglaltak.

11. Különös határozványok az önbérelt szállás és istállókra nézve.

a) Tiszti butorzat igénybevétele esetén.

Tisztek, kik természetbeni lakás helyett lakbérváltságdíjat élveznek, azzal együtt a természetbeni butort is elfogadni tartoznak.

Ily esetben a használt kincstári butorzat koptatási díja fejében a 60. §. a) pontjában meghatározott butorátalány a javadalmazásból a tisztí butoralapba havi részletekben átszámolandó.

b) Foggyaték esetén.

Önbérelt lakás és istálló mindennemű foggyaték esetén azon nappal, a melyen az illető állomáson a szállás- és istállóilletékre való igény megszűnik, a kincstárnak rendelkezésére bocsátandó.

Ennek elmulasztása esetén a felvett szállás- és istállópénz a megfelelő időre visszatérítendő, a hónapot 30 nappal számítva.

Ezen elvtől való eltérésnek csak akkor lehet helye, midőn a szállásilleték a béridőszak lejárta előtt 15 nappal, vagyis azon hónap második felében szűnik meg, melyben a szállásbér időszaka végződik. Ezen esetben a szállás és istálló csak akkor bocsátandó rendelkezésre, ha a háztulajdonos a kellő időben való felmondásnak elmulasztása miatt még további bérfizetést követelne.

A szállás és istálló bérletének idejekorán való felmondására egyébiránt mindenkor a távozó köteles, vagy ha ez

lehetetlen volna. — hacsak a szállást vagy istállót saját használatára megtartani nem óhajtja, — ez iránt intézkedni tartozik. Az ily módon átvett szállások megfelelő értékesítéséről, esetleg a kellő időben való felmondásáról gondoskodni a esendőrkörületi parancsnokság kötelessége.

Ezen kötelezettség figyelmen kívül hagyása esetén a mulasztó fél a bérbeadót kártalanítani köteles.

Ha a lakhelyiségek nem bocsátatnak az illetékszerű mértékben rendelkezésre, akkor az érték-külömbőség a már felvett szálláspénzből megtérítendő.

E végből a szállásilleték egységi hányadok szerint tagozandó, mely tagozásnál egy szoba 4, egy kamara, egy konyha külön-külön 2, egy padlás, egy fakamra egyenként egy egységet képvisel. A rendszeres szállásilletékből hiányzó mindegyik egység értéke a még le nem járt bérleti határidőre, a felvett szálláspénzből megtérítendő.

Butorozatlan lakás ideiglenes (átvonuló) szállás gyanánt nem utalványozható.

A rendelkezésre bocsátott, akár butorzott, akár butor nélküli szállás, és az istálló, ha az más módon előnyösebben értékesíthető nem volna, a legelőbb érkező havidíjas egyénnek adandó át, még az esetben is, ha annak az értékesítendő lakásnál esetleg kisebb szállásilletéke volna.

Nagyobb szállás- és istállóilletékre jogosult egyén illetékszerűnél kisebb lakás átvételére nem kötelezhető, ha azonban ezt önként elfogadja, akkor a hiányzó egységek arányában pénzbőlileg kárpótlandó.

6. §.

A lótváltság és a lóátalány.

1. Elvi határozványok.

A törzstisztek, a törzstiszt teendőivel megbízott századosok, a gödőllői különítmény parancsnok és a segédtiszték lótváltságban és lóátalányban részesülnek.

2. A lóátváltás mérve.

A lóátváltás a törzstisztek és a tőrtiszt teendőivel megbízott századosok részére két adag, a gödöllői különítmény-parancsnok, valamint a segédtiszt részére pedig egy-egy adag után illetékes.

A váltás havonként előlegesen és pedig azon m. kir. honvédkerület részére időszakonként megállapított mérv szerint jár, a melynek területén az igényjogosultnak szolgálati állomása a hó végével volt.

3. A lóátalány mérve.

A lóátalány annyi ló után jár, a hány lóátapadag az illető rendfokozat részére ki van szabva.

Ezen átalány minden ló után évi 84, azaz havonként hét koronából áll.

4. A lóátváltásra és a lóátalányra való igény kezdete és vége.

A lóátváltás az erre jogosult rendfokozatba való kinevezés napjától, a külön alkalmazásra nézve pedig a meghatározás szerint vagy meghatározás hiányában, a rendelet keltétől veszi kezdetét és az illetőnek fogyatékból vétele, vagy a külön alkalmazásból tényleges kilépte utáni 15 nap lejártával megszűnik, a fogyatékból illetőleg a kilépés napját is beszámítva.

A lóátalányra való igény a havidíjra fennálló mód szerint kezdődik és végződik.

A lóátváltással egybekötött alkalmazásokból történt kilépéseknél a lóátalány azon hónappal szűnik meg, melyvel az alkalmazás végződik.

5. Felvételi módok.

A lóátváltás napi, a lóátalány pedig oszthatlan havi járandóságot képez, mely minden hó 1-ső napján az egész hóra előlegesen jár.

II. SZAKASZ.

Különös illetékek.

7. §.

Fentartási járulék.

A havi díj élvezetében álló tisztek II. osztályu százados-tól lefelé, havi (20) husz korona fentartási járulékban részesülnek, mely oszthatlan illetéket képez és a havidíjakra vonatkozólag megállapított módon, minden hó 1-én előre kifizetendő.

A nyugállományban lévő, vagy ezen állományból, e viszonyban való meghagyás mellett, szolgálatételre behívott tisztek, fentartási járulékban nem részesülnek.

8. §.

Egyenruházati járulék.

Az egyenruha első beszerzésére segélyül egyenruházati járulék szolgáltat ki.

Az egyenruházati járulékra igényük van:

a) hadnagyokká előléptetett hadapród-tiszthelyettesek és hadapródoknak,

b) hadnagy-számvivökké előléptetett tőrzsörmestereknek vagy számvivő altiszteknek.

Hadnagyokká előléptetett hadapród-tiszthelyettesek és hadapródoknak 300 korona, hadnagy-számvivökké előléptetett tőrzsörmestereknek 148 korona, hadnagy-számvivökké előléptetett számvivő altiszteknek pedig 268 koronából álló egyenruházati járulék illetékes.

Az egyenruházati járulék az erre jogosultnak előléptetése vagy kinevezésének kihirdetése után azonnal bélyegtelen nyugtára, a csendőrség javadalmazásából kifizetendő.

9. §.

Ruházati átalány.*1. Törzsőrmesterek részére.*

Törzsőrmestereknek a ruházat és felszerelés első beszerzésére segélyül egyszer s mindenkorra 120 korona ruházati átalány jár, annak utánpótlása és jókarban tartására pedig évenként 96 korona, azaz havi 8 koronából álló ruházati átalányt kapnak.

Az egyszer s mindenkorra illetékes ruházati átalány az illetőknek kineveztetésükkor fizetendő ki.

A ruházatnak és felszerelésnek fentartására rendszeresített átalány, a havidíj kiszolgáltatására nézve fennálló határozmányok szerint jár ki.

2. Irodaszolgák részére.

A csendőrségi irodaszolgák évi 60 korona, azaz havi 5 koronából álló ruhaátalányt kapnak.

Ezen átalány havonként előlegesen a havidíjjal egyidejűleg fizettetik ki s kezdete és megszűnésére nézve általában ugyanazon határozványok állanak fenn, mint a havidíjra nézve.

III. SZAKASZ.**Bizonyos állomány és szolgálati viszonyok között járó illetékek.**

10. §.

Számfelettiék illetéke.

Az előirt állományt meghaladó létszámon felüliek, továbbá a rendszeresített állásokra számfelettiék a rendfokozatszerű illetékek élvezetében maradnak, a szállás illetékre vonatkozólag azonban az 5. §. 2. pont határozványai mérvadók.

Allomány leszállítás folytán származott számfelettiék saját kérelmükre a megengedhető időtartamra várakozási illetékkel szabadsággolthatók.

11. §.

A nyugállományból szolgálattételre behívottak illetékei.*1. A csendőrségi nyugállományból a tényleges állományba visszahelyezettek illetékei.*

Nyugdíjazott havidíjasok, kik a tényleges szolgálatba visszahelyeztetnek, a rendfokozatukhoz mért teljes illetékek élvezetébe lépnek és nekik tartózkodási helyükről alkalmaztatásuk helyéig az utazási költségek megtérítésére is van igényük.

Azoknak, kik a magyar állam területén kívül tartózkodnak, csak azon utiköltségek térítetnek meg, melyek az ország határánál fekvő legközelebbi állomástól a rendeltetés helyéig használandó legrövidebb vonalon illetékszerűen felmerülnek.

Ezeknek a rendfokozatszerű illetékek a tényleges állományba történt beosztásuk napjával az ujonnan alkalmazottakra nézve fennálló alapelvek szerint teendők folyóvá.

2. A csendőrségi nyugdíjasok állományában való meghagyás mellett szolgálattételre behívottak illetékei.

Nyugdíjas egyének, kik a nyugdíjasok állományában való meghagyás mellett csendőrségi szolgálatra behívatnak: rendszeresített szolgálati állásban akár tartósan, akár próbaképen való alkalmaztatásuk esetén, nyugdíjukon felül valóságos rendfokozatuk szerint az illető szolgálati álláshoz mért ténylegességi illetékek (havidíj, csendőrségi pótdíj, szolgaváltság, elszállásolás, lóátalány és lótápváltság stb.) és a nyugdíj között mutatkozó különbözet összegére is igénynyel bírnak, mely nekik az 1. pont 3. bekezdése értelmében teendő folyóvá s a szolgálattól való felmentésük esetén a fogyatéokra nézve általában érvényes határozványok szerint szüntetendő meg.

Ez utóbb érintett nyugdíjas egyéneknek tartózkodásuk helyéről az alkalmazás helyére, vagy fölmentésük esetén oda

és vissza való utazásuknál az utazási költségek ahhoz képest, a mint alkalmaztatásuk tartósnak vagy időlegesnek tekintendő, az áthelyezési, illetőleg ügyködési utazásokra nézve meghatározott mérvben járnak; a magyar állam területén kívül tartózkodókat azonban az utiköltségek, csakis az ország határával tartózkodási helyükhöz legközelebb fekvő állomástól, illetőleg állomásig használandó legrövidebb utvonalak után illetik meg.

Az illető rendeletben mindig határozottan kiteendő, vajjon az alkalmazás tartósnak, vagy időlegesnek tekintendő-e?

A fentartási járulék (7. §.) az ily nyugdíjasokat meg nem illeti.

12. §.

Próbaszolgálatra behívott tisztek illetékei.

Csendőrségi próbaszolgálatra behívott tiszteknek, ezen szolgálatuk tartamára a csendőrségi javadalmazásból a honvédségi illetékszabályzatban a honvéd tisztek részére előírt illetékek járnak, oly megszorítással azonban, hogy a különleges alkalmaztatással járó mellékilletékekre (pld. segédtszít a lótváltásra, a lovas tisztek szolgálati lovaik után járó illetékekre, stb.) a próbaszolgálat tartama alatt igényt nem tarthatnak. Szolgálati utazások alkalmával a beosztott tiszteket is a csendőrtisztek részére rendszeresített utazási pótdíj illeti meg.

13. §.

A magasabb rendfokozatu czimmal vagy jelleggel felruházott tisztek illetékei.

A cs. és kir. közös hadsereg vagy a m. kir. honvédség tartalékából, továbbá a nyugdíjasok állományából, avagy a szolgálaton kívüli viszonyból a csendőrséghez tényleges szolgálat teljesítésre behívott oly tisztek, kik magasabb czimzetes rendfokozattal bírnak, a részükre kijáró illetékeket mindenkor csakis valóságos rendfokozatuk után meghatározott mérvben élvezik.

Ezen elvtől való kivétel csakis a czimzetes őrnagyokra

nézve áll be, midőn ők szolgálatban utazván, a vasutat használják, mely esetben részükre első osztályu hely és a törzstiszti átvonulási szállás jár.

14. §.

A törzsörmesterek és segéd munkás altisztek irodai pótdíja.

A ker. parancsnokságok számvivősegeinél és a szárny-parancsnokságoknál alkalmazott első- és másodosztályu törzsörmesterek, továbbá a csendőrkerületi segédtsziti és hadbírói irodában a rendszeresített számban alkalmazott segéd munkás altisztek napi 40 fillér irodai pótdíjban részesülnek.

Ezen pótdíj havonként utólagosan fizetendő.

E pótdíj napi illetéket képez és így bárminemű fogyatékek esetén csakis a fogyatékbba vétel napjáig jár.

Ha szabadság, vagy más körülmény folytán a törzsörmester vagy segéd munkás egy altiszt vagy csendőr által helyettesítetik, távolmaradása idejére e pótdíj helyettesét illeti meg, betegség esetében azonban a betegség tartamára is ezen pótdíj élvezetében marad; ezen időre tehát helyettesének erre igénye nincs.

IV. SZAKASZ.

Különös alkalommal járó illetékek.

15. §.

Az előléptettek illetéke.

Előléptetett személyeknek az előléptetésük következtébeni illetékjogosultsága megállapítására nézve és pedig:

a havi díj vagy a magasabb havi díjra az 1. §. 2. pontjában,

a csendőrségi pótdíj, vagy a magasabb csendőrségi pótdíjra való igényre nézve a 2. §. 2. pontjában, továbbá:

a tiszti szolgaváltás és szállásilletékekre nézve a 4. és 5. §-ban foglalt határozmányok veendőik irányadóul.

Az ezen illetékre való igény kezdetéig a legénységi állományba tartozott egyének is eddigi járandóságaiik élvezetében maradnak.

16. §.

Vezényeltetések alkalmával járó illetékek.*1. Elvi határozványok.*

Minden vezénylés vagy szolgálattételre való beosztás:

- a) *vagy ideiglenes,*
- b) *vagy tartós.*

A vezényeltetés vagy szolgálattételre való beosztás akkor tekintendő ideiglenesnek, ha az ezt előidéző oknál fogva már annak kezdetekor lehet meghatározni vagy előrelátni, hogy az állomás, illetve alkalmazási helyéről elvezényeltnek, vagy beosztottnak a szolgálat bevégzése után állomás helyére ismét vissza kell térnie és ha a reá bízott ügyködés természetéből következtetni lehet, hogy a vezényeltetés vagy szolgálati beosztás három havi időtartamon túl nem fog terjedni, (mint például szárny- vagy szakaszparancsnokságban, a segéd-tiszti teendőik végzésében, stb. ideiglenes helyettesítés).

Más állomásra való vezényeltetés vagy szolgálati beosztás tartósnak rendszerint akkor tekintendő, ha nem határozható meg, hogy a vezényelt vagy beosztott három hó elteltével állomására visszatér-e.

Az ily intézkedést tartalmazó rendeletek és parancsokban mindenkor kimondandó, hogy a vezényeltetés ideiglenes-e, vagy tartós.

A m. kir. honvédség és a cs. és kir. közös hadsereg tisztjeinek a m. kir. csendőrséghez próbaszolgálat teljesítése céljából való beosztása tartósnak tekintendő.

2. Ideiglenes vezényeltetések, vagy szolgálattételre való beosztásoknál járó illetékek.

Egyesek ideiglenes vezényeltetésük, vagy szolgálattételre való beosztásukkor rendes állomásaikhoz kötött összes illetékeik további élvezetében megmaradnak s ezen felül őket a vezényeltetés vagy szolgálati beosztás helyén még az átvonulási szálláspénz és (a mennyiben nekik napi díjak nem járnának, 25. §.) az utazási pótdíj a 23. §. szerint illeti meg.

Az állandó alkalmazás helyén a szállásilleték változást nem szenved.

A netáni lótap-váltság szintén változatlanul marad.

3. Tartós vezényeltetés, vagy szolgálati beosztás alkalmával járó illetékek.

Havidíj élvezetében álló csendőrségi egyének tartós vezényeltetése, vagy szolgálati beosztása az illetők teljes átköltözését teszi szükségessé, mely esetben az utazási, illetőleg áthelyezési költségek megtérítésére nézve a 26. §. 6. pont utolsó bekezdésében foglaltak mérvadók.

A rendszeres szállásilleték az eddigi állomásról való elindulás napjával szűnik meg s újból a vezényeltetés, vagy szolgálati beosztás helyén, csak az oda megérkezés napjával kezdődik.

Tartós vezényeltetések az illetékek szempontjából az áthelyezésekkel egyenlőknek tekintendők.

17. §.

Athelyezés alkalmával járó illetékek.

Athelyezés által a rendfokozat szerinti illetékek nem szenvednek változást.

a) *lakásilletékre nézve.*

Az illetékszerű természetbeni lakás járandósága az áthelyezett részére, a régi szolgálati állomáson az elutazás napjával végződik és az új állomáson a bevonulás napjával kezdődik.

Ujjonnan előléptetett és egyidejűleg áthelyezett, továbbá oly egyénekre nézve, kik áthelyezésükkel egyidejűleg szabadságoltattak, vagy szabadságuk élvezete alatt áthelyeztettek, a lakás-illeték tekintetében az 5. §. határozványai mérvadók.

b) *lótápváltság s lóátalányra nézve.*

Athelyezés esetében az új állomásra nézve megállapított s a beérkezés napjától számítandó váltság különbsége ráfizetés vagy visszatérítés által kiegyenlítendő.

A lóátalány a következő hó első napjától jár.

A betegek illetékei.

1. Elvi határozványok.

A tényleges állománybeli törzs- és főtisztok (hadbírák, számvivők), állatorvosok, továbbá a törzsőrmesterek megbetegedésük esetén a katonai kórházba való felvételre igényt tarthatnak.

A katonai kórházba való felvétel azonban annak férhelyétől függ s csakis a kórházi ápolás szükségét igazoló orvosi bizonyítvány alapján igényelhető, a felvétel azonban a kerületi parancsnokság útján illetékes helyen kérelmezendő.

A megbetegedett havidíjas egyének, mindaddig, míg a esendőrség tényleges állományába tartoznak, rendfokozat szerinti teljes illetékeik élvezetében maradnak.

Ha havidíjasok megbetegedéskor az állandó szállásilleték élvezetében állottak, akkor abban betegségük tartalma alatt is megmaradnak, ha pedig azok megbetegedéskor ideiglenes (átvonuló) szállást használnak, akkor ennek élvezetében a megbetegedés helyén megmaradnak, ha azonban az ideiglenesen vezényelték kórházi ápolásba mennek át, a vezényeltetés helyén az ideiglenes beszállásolásra és az utazási pót-díjra való igényük megszűnik.

2. Ápolási díjak.

A kórházi ellátásért az oda felvett egyén részéről a honvéd havidíjasokra nézve megállapított napi ápolási díj fizetendő.

3. Birói vizsgálat alatt állók illetékei.

Birói vizsgálat alatt levő egyének, ha a 20. §. 2. pontjában megszabott tápdíjat élvezik, megbetegedésük esetén ezen illetékeik beszüntetése mellett részesítendők a kórházi ápolásban, mely esetben az ápolási költségek a kincstárt terhelik.

Az illetékek élvezete mellett birói vizsgálat alatt álló egyének kórházi ápolási költségei azok illetékeiből fedezendők.

4. Eljárás az irodaszolga megbetegedése esetén.

Az irodaszolga megbetegedése esetén gyógykezeltetéséről saját maga tartozik gondoskodni.

Betegsége tartamára illetékeinek élvezetében hat hónapon át megmaradhat. Ha azonban a betegség hat hónapon túl terjed, vagy oly időt jellemezi, mely őt a további szolgálatra tartósan, vagy állandóan alkalmatlanná teszi, nyugdíjaztatása iránt az eljárás folyamatba teendő.

Megbetegedett irodaszolgának, a esendőrségi javadalmasítás terhére, kisegítő szolgálta által leendő helyettesítése csak akkor történhetik, ha az irodaszolgának mindennemű szolgálattételt kizáró betegsége nyolcz napon túl terjed és a második irodaszolga nem volna képes teendőit — ha csak rövid ideig is — egyedül elvégezni.

A kisegítő szolgálta bére fejében napi egy korona 60 fillér számítható fel, a kisegítő felvétele azonban a belügyminis-ternek azonnal bejelentendő.

5. Gyógyszerekre való igény.

Az 1. pont alatt érintett azon egyének, kiknek kórházi ápolásra van igényük, jogosítvák saját személyük, továbbá családjuk és eseléségük számára azon esetben, ha gyógykezelésük kórházon kívül történik, a gyógyszereket, a meghatározott és sajátjukból fedezendő ártérités mellett a katonai gyógyszerárakból hozatni.

6. Igény a fürdő- és vízgyógyintézetekbe való felvételre.

Azon katonai fürdő és ivó-gyógyintézetek, valamint az osztrák-magyar monarchia azon gyógyhelyei, melyekbe és mily módozatok mellett esendőrségi egyének felvételnek, a m. kir. honvédség és esendőrségnél havi díj élvezetében álló személyek részére érvényes szabadságolási szabály mellékletében foglaltatnak.

A felvétel csakis a férhelyhez képest történhetik és azon feltételhez van kötve, hogy katonai (honvéd) orvos-főnöki bizonyítvány által ki legyen fejezve, miszerint az illető gyógy-

forrás használata az érdekelt egészségének helyreállítására kívánatos.

19. §.

Szabadságoltak illetékei.

1. Elvi határozványok:

a) *szabadságolásoknál az illetékek tovább élvezete mellett.*

A szabadság vagy a szabadságnak oly meghosszabbítása alatt, mely betegség miatt, családi ügyekben, rövid időre indokolás nélkül, vagy állami vagy hasonló polgári hivatalba leendő átlépés tekintetéből szükségelt és díjtalan gyakorlat elsajátítása végett engedélyeztetik, a szabadságolt havidíjas egyén az állomás helyére nézve megállapított illetékek élvezetében megmarad.

A lőtáp-váltás a szolgálati alkalmazás helyére nézve illetékes kiszabásban jár.

Ha a szabadságolással egyidejűleg áthelyezés is van összekötve, vagy az utóbbi a megkezdett szabadság alatt következik be, akkor a lőtáp-váltás az előbbi alkalmazási állomás kiszabása szerint jár; míg ellenben a már megkezdett áthelyezési utazás közben szabadságolt egyént ezen járandóság az új alkalmazási állomás kiszabata szerint illeti meg.

b) *szabadságolásoknál várakozási illeték élvezete mellett.*

Csendőrségi havidíjasok megelőző felülvizsgálat után, vagy állomány-leszállítások esetén saját kérelmükre, várakozási illeték élvezete mellett, egy év tartamára szabadsággalhatók.

Az ekként szabadságolt egyének ténylegességi illetékei a fogyatékre nézve fennálló határozványok szerint szüntetendők meg.

Ezen egyének szabadságuk idejének tartamára várakozási illetékül azon illetéket kapják, mely nekik nyugdíj gyanánt járna.

A megelőző felülvizsgálat folytán várakozási illetékkel szabadságolt egyének az érintett illetéket mindaddig élvezik, míg a tényleges állományba való újbóli felvételük a honvédelmi minister által nem rendeltetik, mely esetben tényleges-

ségi illetékeik új beosztásuk napjától az újonnan kinevezettek részére fennálló elvek szerint teendők folyóvá.

Várakozási illetékekkel szabadságolt oly egyéneknek, kik végleges kinevezés nélkül akár rendszeresített, akár nem rendszeresített szolgálati állásra alkalmaztatnak, a várakozási és ténylegességi illetékek közötti különbözetre van igényük, csak-hogy a természetbeni szállás vagy szálláspénz helyett nekik csakis ideiglenes (átvonulási) szállás jár s a csendőrségi pót-díj nem illetékes.

Az állományleszállításkor kérelmük folytán várakozási illetékekkel szabadságoltak a szabadság lejártával feltétlenül saját költségükön tartoznak szolgálatra bevonulni.

Ők a megelőző állományleszállítás folytán esetleg még fenmaradt számfölöttiekre való tekintet nélkül, a honvédelmi minister által a legközelebbi bármily módon létesülő üresek részére saját rendfokozatukban a rendszeresített, illetőleg a tényleges állományba behozandók és intézkedés teendő, hogy rendfokozatszerű illetékeik az újonnan kinevezetteknek nézve fennálló elvek szerint folyóvá tétessenek. Addig is az illetők várakozási illetékük élvezetében maradnak.

c) *szabadságolásoknál az összes illetékek beszüntetése mellett.*

Szabadság engedélyezhető betegség és kivételesen különös figyelemreméltó személyi vagy családi viszonyok miatt, mindennemű járandóság megszünte mellett egy évre.

Ily szabadságolásoknál az összes illetékek a fogyatéki esetekre nézve fennálló elvek szerint megszüntetendők.

A szabadság leteltével bevonult egyén a rendfokozatában bármily módon keletkező üresek részére a honvédelmi minister által a rendszeresített, illetőleg tényleges állományba osztatik be s rendfokozatszerű illetékei olyképen tétetnek folyóvá, mintha újonnan jött volna növendékbe. Addig azonban semmiféle illetékre nem tarthat igényt.

2. *Eljárás a szabadságnak igazolatlan túlhágása esetében.*

Valamely szabadságnak igazolatlan túlhágásakor az illető egyének illetékei épen úgy szüntetendők meg, mintha ő végleges jött volna fogyatékbá s az illetékekre való igénye

csakis állomáshelyére való bevonulása napjától kezdődik, az újonnan kinevezettek részére fennálló határozványok szerint.

3. A szabadságolási díj fizelése.

Hogy mily esetekben kell szabadságolási díjat fizetni, azt a 101. §. határozza meg.

4. Az illetékek felvétele szabadságoltatás alatt.

Rövid időre szabadságoltak a nekik szabadságuk tartamára járó illetékeket csak azon esendőrkerületi parancsnokságtól vehetik fel, a melynek éllemezési létszámába tartoznak s a felvételt akár a szabadságról való bevonulásukkor önmaguk, szabadságon létük alatt pedig akár felhatalmazottjuk, akár posta útján eszközölhetik.

5. Bélyegkötelezettségek.

Négy héten felüli szabadságért benyújtandó folyamodványok — kivéve azokat, melyekkel az illető külföldre kér szabadságot és melyek az utlevél bélyegilletékességére való tekintettel bélyegmentesek — egy korona, a szabadságolási folyamodványokhoz esetleg mellékelt orvosi bizonyítványokra egy korona, egyéb mellékletekre pedig egyenkint 30 fillér értékű bélyeg illesztendő.

Szabadság-meghosszabbítási esetekben a bélyegilletékekre való kötelezettség is megújul.

Azon szabadságolási engedély-jegyek, melyeknek érvényessége lejárt, áthuzás által érvénytelenítendő és a szárnyparancsnokságnál irattározandók.

20. §.

A becsületügyi, vagy honvédbíróági vizsgálat alatt vagy fegyelmi fogságban levő, továbbá honvédbíróáságilag elített havidíjasok illetékei.

1. Elvi határozványok.

A fegyelmi fogság, továbbá a becsületügyi vagy bírói vizsgálat alatt az illetők megmaradnak a rendfokozatszerű illetékek (várakozási illeték) továbbévezetésében.

A becsületügyi vagy bírói vizsgálat alatt álló azon egyéneknek, kik e végből rendes helyőrségi (alkalmazási) állomásukból kimozdulni kénytelenek, a szállásilleték és a lótapváltás legutóbbi állomásuk után jár, míg állomásukon kívül, az ideiglenes (átvonuló) beszállásolásra is van igényük, ha csak nincsenek vizsgálati fogságban.

2. Különös határozványok az illetékek kiszolgáltatása tekintetében a vizsgálati foglyok részére.

A vizsgáló bíróságnak kell mindenkor meghatározni, vajjon a vizsgálati foglynak a rendfokozatszerű illetékek csonkítatlanul kezébe adassanak, avagy azokból részére csupán napi tápdíj szolgáltatassék ki; utóbbi esetben az illetékmaradvány a vizsgálat befejeztéig letéteményezendő.

A tápdíj a rangoszlályba sorozott személyek számára napi két korona.

A rangoszlályba nem sorozott havidíjasok tápdíj gyanánt a legénységi fogsági illetéket kapják.

Ha a várakozási illetékekkel szabadságolt egyéneknek ezen illetékük kevesebb, mint a tápdíj, akkor a bírói vizsgálat alatti fogság tartama alatt nekik a várakozási illeték és a tápdíj közötti különbözet kiszolgáltatandó.

3. Határozványok az elítéltek illetékeire nézve.

A tisztségtől való megfosztásra vagy elbocsátásra, továbbá becsületügyi eljárás folytán rangvesztésre szóló jogerőre emelkedett ítélet kihirdetésekor, illetőleg a tisztli rendfokozat elvesztését maga után vonó becsületügyi bizottsági határozat a vádlottal közlendő hiteles másolata keltének napjával mindennemű illeték, a fogyatéki esetekre fennálló elvek szerint bezűntetendő, míg azon tényleges állománybeli havidíjasok, kik tisztségtől való megfosztás, vagy elbocsátás mellett fogságra is ítéltek és fogságuk ideje alatt bebizonyított vagyontalanságuk miatt magukat fentartani nem tudják, napi egy korona tápdíjban, illetőleg rangoszlályba nem sorozott havidíjas egyének a legénységi fogsági illetékben részesülnek, azok pedig, kik tisztségtől való megfosztás mellett börtönre

vagy súlyos börtönre is ítéltnek, a büntetés időtartama alatt, ha büntetésüket valamely honvéd fogházban állják ki, a honvédfogház számára érvényes szabályok szerint életvezetnek.

A tisztségtől való megfosztás, vagy elboesátás nélkül fogságra ítélt rendfokozatszerű illetékeik (várakozási illetékeik) élvezetében maradnak.

4. A visszakerült szökevények illetékei.

Azon visszakerült havidíjasok, kik mint szökevények, vagy mint ki nem puhatolhatók vétettek fogvatékba, az elővezetés napjától a büntető bírósági ítélet kihirdetéseig, csak a 2. pontban meghatározott tápdíjban részesülnek.

Az idézési eljárás során szökés büntetében bűnösöknek mondott elítélt szökevényeknek visszatérésük után hasonló tápdíj jár.

Alkalmazásuk állomásáról eltávozott azon havidíjas egyének, kik nem bűnösnek nyilváníthatnak, vagy a kikenél az ellenük megindított vizsgálat megszüntetetik, a tápdíj, illetőleg legénységi fogsági illeték és a rendfokozatszerű járandóságok között levő különbözetnek utólagos kiszolgáltatását igényelhetik, ellenben oly havidíjasok, kik nem a szökés büntette, hanem az önhatalmu eltávozás vétsége miatt marasztaltattak el, ezen különbözetre igénynyel nem bírnak.

5. Fogságban levő nyugdíjas állományu havidíjasok illetékei.

Nyugdíjas állományu havidíjasok fogságban vagy a rendes lakhelyről való elrendelés ideje alatt magukat sajátjukból élelmezni tartoznak, ha azonban állandó lakhelyük hatósága által hitelesen igazoltatik, hogy erre nem képesek, akkor a rangosztályba sorozottak a fogság vagy a rendes lakhelytől való elrendelés idejére a 2. illetve 3. pontban meghatározott tápdíjban; a rangosztályba nem sorozottak a fogság alatt a legénységi fogsági illetékben, a rendes lakhelyről elrendeltek, de le nem tartóztatottak pedig napi egy korona tápdíjban részesítendők.

21. §.

Havidíjasok illetékei, kik valamely legénységi állományu rendfokozatba önként, vagy büntetésképen jutnak.

Azon esendőregyének illetékeire nézve, kik valamely havidíjas rendfokozatból önként vagy büntetésképen jutnak valamely legénységi rendfokozatba, a fogvatéki esetekre általában érvényes elvek irányadók.

Ennélfogva a havidíjat élvező egyének által a csoportozatukból való kilépés havára előre felvett oszthatlan havi illetékek náluk meghagyandók, ellenben a nekik kijáró osztható illetékek a fogvatékba vétel napjával, illetőleg az egyébként megszabott időponttal megszűnnek.

V. SZAKASZ.

Szállító eszközök és illetékek szolgálati utazásoknál.

22. §.

Általános elvi határozványok.

1. A szolgálati utazás fogalma és beosztása.

A havidíjas esendőrségi egyének szolgálati utazásai azok, melyek a szolgálat érdekében vagy egyedül, vagy oly családtagok és szolgálk kíséretében tétetnek, kiket a esendőrségi javadalmozás költségén magukkal vinni jogosítvák.

Ezen utazások feloszlanak:

a) áthelyezési utazásokra, melyek valamely új alkalmazás helyére való átköltözködés céljából tétetnek és

b) ügyködési utazásokra, melyek szolgálati vagy hivatalos ügyekben az alkalmazás helyén kívül történnek; továbbá szemlék céljából, vagy az alkalmazás helyéről való ideiglenes elvezényeltetés következtében egy vagy több más helyre tétetnek és melyeknél az illető egyén szolgálati működése bevégeztével alkalmazása helyére ismét visszatér.

2. Utirány és szállító eszközök választása.

Szolgálati utazásoknál rendszerint a legrövidebb, de az előirt szállítási eszközökkel járható ut jelölendő ki és követendő.

Minthogy azonban a csendőrtiszteknek a közbiztonság érdekében helyi és személyi ismeretre feltétlen szükségük van, ezen ismereteket pedig megszerezni, nemkülönben a járőrök működését ellenőrizni a legrövidebb, tehát mindig egy és ugyanazon uton a kívánalmaknak megfelelően nem lehet, örsszemlék alkalmával előfogaton tett utazások közben egyik örsöt a másikkal összekötő legrövidebb utiránytól eltérhetnek, illetve a két örs között vezető mellékutakat is (ha azok két lovas előfogattal vagy hátsólovakkal járhatók) használhatják. Ily eltérések az utazási számadásban a távolság megállapítása szempontjából részletezendők.

Megjegyeztetik, hogy ezen eltérések miatt az örsszemlék megtartásához kiadott «Vezérfonal»-ban az örsszemlék megtartására előirt idő túl nem léphető.

A hol vasuti vagy gőzhajó-közlekedés áll fenn, ott ez, ennek hiányában a szokásos előfogatok veendő igénybe.

A szemle és egyéb ügyködési utazásoknál azonban az előfogat ott is igénybe vehető, a hol vasuti, vagy gőzhajó-közlekedés létezik.

Ezen utazásoknál különben szem előtt tartandó, hogy idővesztegetés kikerülése szempontjából mindig azon szállító eszköz veendő igénybe, melyen a kitűzött cél a legrövidebb idő alatt elérhető, ennél fogva 20 kilométeren belüli utvonalokon csakis egyféle közlekedési eszköz (vasut, gőzhajó vagy előfogat) vehető igénybe.

A vasuton utazó csendőrségi egyének saját személyük, családjuk és szolgáliszemélyzetük, valamint a szabvány szerű kézi podgyász (27. §.) elszállítására rendszerint csak a közönséges személy- vagy vegyesvonatokat használhatják; a kézi podgyász súlyát meghaladó málhasúlynak és kincstári költségen magukkal vihető lovak (26. §.) tovaszállítására pedig csak tehervonatokat szabad igénybe venni.

Szolgálatban utazó egyes csendőr tisztek és állatorvosok maguk, egy szolgáljuk és szabályszerű kézi podgyászuk tovaszállítása végett a katonai díjszabás szerint számított viteldij fizetése mellett a futár- és gyorsvonatokat használhatják azon esetben, ha ezeknek a katonai díjszabás szerint esedékes viteldijaknak fizetése mellett való igénybe vétele nincs kizárva.

A futár- és gyorsvonatok használata alkalmával azonban a szolgálak elszállítása folytán a csendőrségi javadalmazás terhére rendszerint csak a katonai árszabás szerinti 3-ik osztályu vitelbér számítható fel.

Állatorvos nem állván tiszti szolgáltság élvezetében, a szolgál után utazási költséget nem számíthat fel.

Oly halasztást nem tűrő utazásoknál, a midőn a futár- vagy gyorsvonatok igénybe vétele feltétlenül szükséges és ezen vonatokon III-ad osztályu hely nincsen, az utazó tiszt pedig szolgálját *tényleg magával viszi*, ennek számára egy II-od osztályu hely felszámítható, de a viteldij lefizetése a menetlevelen igazoltatandó.

Oly távolságokra, melyeknél vasuti és gőzhajózási összeköttetés van, ezen közlekedési eszközök közül az használandó, melynek igénybe vételével a szolgálati utazás az utazási pótdíj tekintetbe vétele mellett, a kincstárnak kevesebb költséget okoz, ha csak az utazás gyors végrehajtása nincs határozottan elrendelve, mely esetben feltétlenül a gyorsabb szállító eszköz használandó. Ennek azonban az utazást elrendelő parancsban, vagy a menetlevélben határozott kifejezés adandó.

3. A tehervonatok kivételes használata.

Az állami és némely magánvaspályákon a csendőr tiszteknek és állatorvosoknak különösen sürgős szolgálati utazások alkalmával nemesak a gyorsvonatok, hanem a tehervonatoknak mérsékelt vitelbér melletti használata is meg van engedve.

A tehervonatok igénybe vételénél az utazás a tehervonatnál levő vonatvezető kocsjában történik.

4. Igénybevehető szállítóeszközök.

a) Vasut és gőzhajó.

Vasuton teendő szolgálati utazásoknál a törzstiszteket és a törzstiszt teendőivel megbízott századosokat az első osztályu hely, a többi tisztet, állatorvost és az irnokokat a második osztályu hely, a törzsör mestereket és az irodaszolgákat pedig a harmadik osztályu hely illeti meg.

Magasabb rendfokozatu czimmel felruházott esendőrtiszteket vasuton a czimzetes rendfokozatnak megfelelő hely illeti meg.

Hasonlóképen jogosítottak mindazon tiszték (hadbírák, számvivők) és állatorvosok, kik törzstiszteket, vagy ezekkel hasonrangu egyéneket velük egyetértőleg foganatosítandó együttes hivatalos működés alkalmával kísérnek, az I-ső kocsiosztály használatára azon eselben is, ha erre nekik rendfokozatuk szerint igényük nincsen.

Gőzhajókon valamennyi tisztet, állatorvost és az irnokot az első osztályu, a törzsör mestereket pedig a második osztályu hely illeti meg.

Irodaszolgáknak a Duna-gőzhajózási társulat hajóin a fedélzeti, az osztrák-magyar Lloyd és más társulatok (tengeri) hajóin pedig a harmadosztályu hely illetékes.

A családtagok (feleség, továbbá a még atyai gondviselés alatt álló törvényes gyermekek) vasuton és gőzhajón azon helyet használhatják, mely a családfőt megilleti. Két évesnél fiatalabb gyermekért díj sem gőzhajón, sem vasuton nem fizetendő, ellenben ezen koron felül ugy a gőzhajón, mint a vasuton a teljes katonai menetdíj-illeték fizetendő.

A szolgaszemélyeket vasuton és gőzhajón a harmadik osztályu, illetőleg fedélzeti hely illeti meg.

Az osztrák-magyar Lloyd és más gőzhajózási társulatoknak az államterület partvonalain rendszeren közlekedő hajóin kincstári költségen utazó személyeknek és azon családtagoknak, kiknek első osztályu helyre van igényük s utazásuk alatt egy éjt vagy ennek nagyobb részét a hajón kell tölteniök, egy-egy, a hajón netán készletben álló ág használata, —

minden egyes éjre a szerződésileg meghatározott összegnek megtérítése mellett, — a kincstár terhére engedélyeztetik.

b) előfogal, háttaslovak, vagy málhás állatok.

Az előfogati kocsi rendszerint kétfogatunak. Oly vidéken azonban, a hol egyfogatu kocsi állíthatnak elő, egy kétfogatu helyett két egyfogatu vehető igénybe.

Oly esetekben, midőn igazolva van, hogy a rossz utak miatt kétlovas előfogal nem elegendő, e helyett a kincstár terhére ugyanannyi három, esetleg négylovas előfogal használható, mindazonáltal ezen körülmény az előfogatot kirendelő hatóság által igazolandó.

Hátas lovakat és málhás állatokat az utazó saját személyének s a málhának továbbszállítására csak ott szabad használni, hol a terepviszonyok a kocsi közlekedést akadályozzák: ily eselben áthelyezési utazás alkalmával a málhá szállítására egy előfogal helyett két málhás állat és a szállításra jogosult minden személy számára egy-egy háttaslo fogadandó fel.

Ügyködési utazáskor, ha az utazó tiszt szolgálját tényleg magával viszi, három háttas ló utáni díj számítható fel (egy a tiszt részére, egy a szolga és podgyász részére és egy a kísérő részére), ha azonban a szolgál az utazó tiszt magával nem viszi, csak két háttas ló után járó kilométerpénz igényelhető.

Hegyi előfogatot ott lehet használni, hol annak a helyi viszonyok szerinti szüksége igazolva van.

A hegyi előfogal lovainak száma az igazolt szükséghez alkalmazandó.

Azon vonalakon, a hol az ut bizonyos részén rendszeren hegyi előfogal szükségeltetik, ennek illetéke külön van megállapítva.

Oly eselben, a midőn valamely a vasut (gőzhajóállomás) mellett fekvő községig előfogattal megejtett szolgálati utazás tartózkodás nélkül vasutal (gőzhajóval) folytatandó, az előfogal a vasuti indóházig (hajóállomásig) igénybe veendő azon esetre, ha az indóház (hajóállomás) a község belterületén fekszik. Ha az indóház (hajóállomás) az előfogati végállomást képező község belterületén kívül van, akkor az indóházig (hajóallo-

másigi bérkocsi veendő igénybe, melyért 2 korona 30 fillér számítható fel, de csak azon esetben, ha a vasuti (gőzhajói) állomás a követett utiránnyal ellenkező irányban fekszik és az csak a község érintésével volt elérhető.

Az ebbeli felszámításnál azonban az indóháznak túlfekvéséről az első ily felszámítás alkalmával, a számadó által, az utazási számadáshoz helyhatósági igazolvány csatolandó.

c) bérkocsik.

A esendőrségi havidijas egyéneknek a vaspályaudvarhoz és a gőzhajó kikötő-helyeihez, vagy onnan vissza való szállítására egy kétfogatu bérkocsi illetékes.

Oly vaspályaudvarhoz vagy gőzhajóállomáshoz való utazásnál, mely a kiindulás helységével nem egy nevet visel és a távolság négy kilométernél nagyobb, a bérkocsi helyett előfogat használandó.

Ötven kilogrammnyi súlyt meg nem haladó kézi podgyász szintén a tiszt vagy állatorvos által igénybe vett bérkocsin szállítandó.

A szabványos súlyu málhának — leszámítva a kézi podgyászt — a vaspályák vagy gőzhajókhoz és onnan vissza teherkocsin való szállítása minden oly esetben igénybe vehető, a hol szállítmányozás mellett való továbbításnak nincs helye.

Helyi ügykedéseknél egy, illetve kétlovas bérkocsi a kincstár költségén csak az esetben használható, ha a lakás, vagy a hivatalos helyiség a hivatalos eljárás helyétől két kilométernél távolabbra van.

Hogyha a lakás, illetve hivatalos helyiség és a rendeltetési hely között közuti vaspálya, vagy gőzhajó összeköttetés létezne, ez esetben a szolgálati czélokra ezen eszközök veendőik igénybe.

A hol ily közlekedési eszközök nem léteznek, egy egylovas s ilyenek hiányában egy kétlovas bérkocsi illetékes a havidijas rendfokozatára való tekintet nélkül.

Ily utazásoknál két személy részére egy egylovas, három és négy személy részére egy kétlovas bérkocsi illetékes.

A lótapra igényvel bíró esendőrségi egyéneknek rendes szolgálatukból kifolyólag teljesítendő helyi ügykedéseknél bérkocsidíj felszámítására nincsenek jogosítva.

Az előjáróknál való jelentkezések s hatóságoknál való bemutatások alkalmával a kincstár terhére egyáltalán nem szabad kocsibér-költségeket felszámítani.

Szolgálati utazásoknál (kivéve az áthelyezési utazásokat) a vaspályához vagy gőzhajóhoz, illetőleg onnan való viteleken kívül bérkocsit rendszerint csak akkor szabad használni, ha a megteendő út vonalán vasuti vagy gőzhajóösszeköttetés nincs, az előfogat pedig a községi hatóság által igazolt rendkívüli viszonyok miatt igénybe vehető nem volt.

Sürgős és halasztást nem tűrő esetekben, a midőn a késedelem veszélyvel jár, bérkocsi akkor is igénybe vehető, ha a bérkocsin a működés színhelye hamarabb érhető el, mint vasuton vagy gőzhajón, illetve ha az előfogat azonnal kiállítható nem volt. A bérkocsi használatának szükségessége ez esetben a menetvelen, ennek hiányában az utazási számadásban indokolandó.

5. A vámilletékek megtérítése.

Mindazon esetekben, midőn esendőrségi egyéneknek az utazási költségnek megtérítésére igényük van, azok a tényleg fizetett uti-, rév- és híd vám költségeket is felszámíthatják.

6. Magánszállítmányozás használata a málna szállítására.

A málhának a kézi podgyász leszámítása után magánszállítmányosok által az utazás kiindulási pontjából annak végpontjáig való elszállítása, a fennálló kereskedelmi vitelbér szerint mindazon esetekben megengedett, midőn az utazás kiinduló és végpontja között szakadatlan vasuti, vagy gőzhajózási összeköttetés nincsen, vagy midőn nem az egész utvonalon kell előfogatot használni.

A málhának magánszállítmányozás folytán történt elszállítása alkalmával, a költségek felszámításánál a szállító ide vonatkozó nyugtája ugy a málnasúly, valamint a teljesített fizetés igazolására nézve a számadáshoz csatolandó.

7. A viteldíjak megfizetése.

A szolgálati utazásoknál használt minden szállítóeszközért a díj azonnal készpénzben fizetendő.

A vasutak és gőzhajók használatáért a díj azon mérsékelt árszabás szerint fizetendő, mely a katonai személyek, ezek családjai, szolgaszemélyzete és málhái elszállítására nézve eme közlekedési intézetek és a katonai közigazgatás között megállapított.

A szabványos súlyú málhának a vasúthoz vagy gőzhajóhoz, illetőleg onnan teherkocsin való szállításáért 100 kilogrammonként egy korona, ennél magasabb összeg pedig csak akkor számítható fel, ha ez az illetékes helyi előjáróság által az ott szokásos fuvarárrakkal megegyezőnek igazoltatik.

A használt előfogatért a magyar korona országaiban egy hámos ló, háts ló vagy málhás állat után, az előfogatot igénybe vevők által kilométerenként hét fillér fizetendő.

Az ökrös előfogatok ott, hol ilyeneket kell használni, a lovas előfogatokkal egyenlően díjazandók.

A bérkocsik használatáért, tekintet nélkül arra, hogy azok éjjel vagy nappal használtattak a vasúthoz és gőzhajóhoz, illetve onnan a községbe a podgyász-viteldíjjal együtt két korona 30 fillér illetékes. (Kivételt lásd 26. §. 7. pont.)

Kivételt képeznek a következő állomások: Budapesten valamennyi vasúti állomáshoz, vagy azoktól a városba, továbbá Poprádról Felkára, Tatra-Füredre, Huszparkra-Virágvölgyre és vissza, Szegszárdról és Tolnárol a gőzhajó állomásig (Késelyűs, Dombori) és vissza. Ezen állomások után, valamint oly alkalomkor, midőn a bérkocsit nem a vasúti vagy gőzhajó állomáshoz vételik igénybe, a bérkocsidíj az általánosan közzétett árszabás szerint számítandó fel.

Az előfogati díj fejében fizetendő megtérítés kiszámításánál a katonai menetlérképekben, esetleg a megyei távollásági táblázatokban hivatalosan megjelölt távollások irányadóak.

Az előfogati díj megtérítése alkalmával: 0.1 és 0.2 kilométer figyelmen kívül hagyandó, 0.3, 0.4, 0.5, 0.6 és 0.7 kilométer félnek, 0.8 és 0.9 pedig egész kilométernek számítandó.

Orsszemlék megejtése vagy egyéb szolgálati teendők érdekében a esendőrtisztek és állatorvosok által véghez vitt utazások alkalmával felszámított előfogati díjak kifizetésének beigazolása nem igényeltetik.

A mint egyrészt az előfogatot kiállítótól a törvényes kötelezettség pontos teljesítése megköveteltetik, ugy másrészt tekintetbe kell venni, hogy az előfogatot használók által az ide vonatkozó illeték-határozványok a legpontosabban betartassanak és minden bármily néven nevezendő visszaélések és az előfogatot kiállítók megrövidítései mellőztessenek; az előfogatok kiállításánál előforduló szabálytalanságok eseteiben az illetékes közigazgatási hatósághoz kell fordulni.

Mint hogy az előfogatot kiállító egy előfogati állomásnál távolabbra fuvarozni törvényesen nincs kötelezve, rendes körülmények között az előfogatot kiállító ezen állomáson túli fuvarozásra nem kényszeríthető.

8. Szemle-utazásokra vonatkozó különös határozványok.

A szemle-utazás megkezdésére a törzstisztek, szárny- és szakasz-parancsnokok a esendőr kerületi parancsnokság által írásbeli parancsral látandók el, melyben a megszemlélendő alosztályok felsorolandók.

Ezen parancs eredetben vagy hitelesített másolatban az illető utazási számadáshoz esatolandó.

9. Menetlevelek és nyíll parancsok.

Minden szolgálati utazáshoz rendszerint menetlevél állítandó ki, mely igazolványul és az uti költségek felszámítására alapul szolgál.

A menetlevelek kiállítása és mikénti kezelése a gazdaszatkezelési utasításokban van előírva.

Oly sürgős esetekben, midőn a menetlevelek az idő rövidsége, vagy bármely más ok miatt ki nem állíthatók, esendőrtisztek (hadbírák, számvivők) és állatorvosok «Nyíll parancs»-ok alapján a vasutak, gőzhajók és előfogatoknak katonai árszabás melletti igénybe vételére és az átvonulási elszállásolásra is fel vannak jogosítva. Nyíll parancsok használatára vonatko-

zólág a «Rendeleti Közlöny» 1889. évi 35. számában közzétett 33.225. B. M. szám alatt kelt rendelet irányadó.

10. Az utazási számadások betérjeszlési határideje.

Az utiköltségek az alkalmazási állomás, vagy tartós vezényléseknél az illető vezénylési állomásra való bevonulás után legkésőbb 14 nap alatt elszámolandók, ellenkező esetben azok — ha csak felsőbb engedély ki nem eszközöltetett, — nem érvényesíthetők.

11. Utiköltségek megtérítése, ha az utazás más kezelési ágazat érdekében történt.

Oly esetekben, midőn az utazás nem csendőrségi ügyekben történik, az utiköltségek megtérítése a segélyt igénybe vevő hatóságtól igénylendő.

23. §.

Az utazási pótdíj.

1. Elvi határozványok.

Csendőrtiszteknek (hadbíráknak, számvivőknek) valamint az állatorvosoknak áthelyezési és ügyködési utazásuk, nemkülönbön állomás helyükön kívül való ideiglenes vezényeltetésük alkalmával utazási pótdíj jár. Hasonlóképen megilleti az utazási pótdíj a Budapesten működő csendőrségi pótlovazó bizottság tagjait, a helyben fogatosított pótlovazás alkalmával, a működés tartamára. (Utasítás a csendőrségi szolgálati lovak beszerzésére nézve pótlovazás útján. 4. §. Rend. Közl. 44/1891.)

A próbaszolgálatot teljesítő tisztek ugyanazon utazási pótdíjban részesülnek, mint a csendőrtisztek.

2. Az illeték mérve.*

Az utazási pótdíj mérve a következő:

a csendőr kerületi parancsnok részére —
rendfokozati különbség nélkül napi — 12 korona

* Lásd végrehajtási határozványokat.

máskülönbön pedig:

ezredes részére napi	12 korona
alezredes „ „	10 „
őrnagy „ „	9 „
százados és főállatorvos részére napi	6 „
főhadnagy, hadnagy, állatorvos és állatorvos részére napi	5 „
törzsőrmesterek és irodaszolgák részére napi	1 „

3. Rendkívüli pótlék.

Rendkívüli közbiztonsági zavarok miatti összpontosítások, hadgyakorlatok, ünnepélyességek, árvizek, járványok alkalmából történő kivezénylések idejére a működő csendőrtisztek utazási pótdíja a belügyminister által 50°/_o-al felemelhető.

A hadgyakorlatokhoz vezényelt tábori csendőr-tiszteknek ezen rendkívüli pótlékre nincs igényük.

4. Igény.

Az utazási pótdíj az állomás helyen kívül teljesített ügyködés minden napjára jár.

a) Ha a tiszttel vagy állatorvos egy ügyködés befejezte után állomás helyére visszatér és még ugyanazon napon más, vagy hasonló természetű ügyködés miatt állomás helyét elhagyja, az utazási pótdíj ezen napra nem a befejezett és megkezdett utazás után külön-külön, tehát kétszer, hanem csak egy adagban és pedig a már befejezett ügyködésről szóló utazási számadásban számítható fel.

b) Áthelyezési utazásoknál az utazási pótdíj annyi utazási napra számítható fel, a hány, a rendeltetés végpontjának elérésére naponként és pedig vasuton 240, postakocsin 60, előfogaton pedig 30 kilométernyi ut tétele mellett megkívánatik.

Különféle szállító eszközök (vasut, posta, előfogat) való utazásnál:

1 posta kilométer helyett	4	} vasuti	} kilométer	
1 előfogal "	"			8
1 " " "	"			2 posta

veendő számításba.

Az ezen számítás szerint netalán mutalkozó kilométer-maradvány után szintén egy adag utazási pótdíj jár.

c) Az utazási pótdíj ügyködési utazásoknál napi általánul számítandó fel, tehát az utazási pótdíj csak annyi nap után illetékes, a hány napot az illető az elindulás és megérkezés napjának beszámításával állomáshelyétől távol töltött.

Utazási pótdíj az állomáshelyen kívül való szolgálati ügyködés alkalmával előfordulható önkénytelenül tartózkodás (betegség, közlekedési akadályok, stb.) napjaira is jár, ha a tartózkodás feltétlen szüksége hivatalosan igazoltatik, betegség esetében pedig az illető kórházi ápolásban nem részesül.

Hasonlólag jár az utazási pótdíj az állomáshelyen kívül töltött szolgálati tartózkodás napjaira akkor is, ha a meghatározott szolgálati működés meghosszabbítása szolgálati meghagyások, avagy előre nem látott szolgálati működések által idéztetik elő.

Huzamosabb tartamu hivatalos utazások, vagy időleges vezényeltetések alkalmával, a jogosultaknak az utazási pótdíjra csakis a két első hónapban van feltétlenül igényük. Ezen időszak lejártával, ha a szolgálati működés továbbra is terjed, az utazási pótdíj további élvezetére a belügyminister engedélye szükséges.

5. Az utazási pótdíj illetékességének igazolása.

Az utazási pótdíj illetékes volta minden szolgálati utazáskor az előírt utazási számadással igazolandó.

Ezen számadásban szemleutazások alkalmával az utazás és ennek folytán töltött napok szükségességét, nemkülönben az elindulási és bevonulási adatok helyességét a szakaszparancsnokra nézve a szárnyparancsnok, a törzs állományába tartozó s rangosztályba sorolt havidíjasok- és a szárnyparancsnokra nézve pedig a csendőrkerületi parancsnok vagy az őt helyettesítő törzstiszt igazolja.

A csendőrkerületi parancsnokok ezen számadásainak igazolása elmarad.

Egy őrš megszemlélésére szükséges idő tartamát a szolgálati utasítás 113 §. és az őrsszemlék megtartására vonatkozó vezérfonal határozza meg. Az utazási pótdíj illetékesrűségének megállapíthatása czéljából a szemleletmásolatok a számvivőségnek esetről-esetre kiadandók.

6. Esetek, melyekben az utazási pótdíj csak az utazás napjaira jár.

a) valamely vétség miatt a ker. parancsnoksághoz kihallgatás végett külállomásokról berendelt tiszték utazásainál;

b) oly utazásoknál, midőn a tiszték valamely büntető-bíróságilag ráért büntetés végrehajtása alkalmából a büntető-bírósághoz, vagy a becsületügyi tárgyaláshoz vádltként megidézettek;

c) egyes egyéneknek saját kérelmükre engedélyezett próbaszolgálat tekintetéből való vezényeltetésénél;

d) próbaszolgálatra beosztott tisztéknek vizsgaletétel végett a ker. székhelyére való berendeltetésénél, kivéve, ha az állomáshelyen kívül való tartózkodás három napnál tovább tart, mely esetben az utazási pótdíj a tartózkodás egész tartamára kijár;

e) magasabb rendfokozatra való kipróbálás, vagy valamely különös alkalmazásra megkívántató minősültség megszerzése czéljából való beosztások alkalmával, habár ezek az ideiglenes vezényeltetések sorába tartoznak is.

7. Esetek, melyekben az utazási pótdíj egyáltalában nem jár.

a) saját költségen való áthelyezések és oly ügyködési utazásoknál, melyek az illető hibája folytán keletkeztek;

b) a cs. és kir. haditengerészet hajóin való utazáskor azon napokra, melyekre a hajótáp jár.

21. §.

Tengeren és folyókon való utazáskor kijáró illetékek.

1. *Elvi határozványok és az illetékek mérve.*

Tengeren vagy folyókon való szolgálati utazásoknál, melyek nem a cs. és kir. haditengerészet hajóin tétetnek, a hajón töltött utazás idejére az utazási pótdíj jár, kivéve, hogy haapidíjak vannak engedélyezve, melyeknek élvezete ez esetben megszakítást nem szenved.

A cs. és kir. haditengerészet hajóira szállóknak azon napokra, melyeken hajótáiban részesülnek, az utazási pótdíjra nincs igényük, azon esetben pedig, ha részükre aapidíj élvezete engedélyezettetett volna, az utóbbinak csak azon részösszegére tarthatnak igényt, mely a rendszeresített hajótáért esedékes összeget meghaladja.

Törzstisztek és hasonrangosztályba sorozottak a hajóparanacsokkal, a főtisztek és hasonrangosztályba tartozók pedig a hajó tisztleivel egy asztalnál étkeznek.

Rangosztályba nem sorozott havidíjas egyéneket, továbbá az utazókat szabály szerint kísérhető polgári személyzetet a hajólegénység számára megállapított élelem illeti meg.

Ha rangosztályba sorozott havidíjasokkal kivételesen nők és gyermekek is hadihajóra szállhatnak, akkor ezeket a családfe számára megállapított hajótápi illeti meg.

Rangosztályba nem sorozott havidíjas egyének családtagjai részére, tekintet nélkül a családtagok számára, még egy tápadag jár természetben.

Ha a hajótápi nem volna kiszolgáltatható, akkor a hajóra szállottaknak az utazási pótdíj jár, kivéven azon esetet, ha aapidíj volna engedélyezve, melynek élvezete ekkor megszakítást nem szenved.

2. *Az illetékek kezdete és vége.*

A tengeren vagy folyókon való utazásoknál járó utazási pótdíj a hajóra való szállás napjával kezdődik és a kiszállás napjával végződik, a napnak bármely szakában történjék is a be- vagy kiszállás.

Ha a hajóraszállás ebéd előtt történik, akkor a hajótápi már azon napra, ha délután történik, csak a következő naptól jár. Ha a kiszállás délután történik, akkor a hajótápi azon napra még jár; míg ha a kiszállás ebéd előtt történik, a hajótápi azon napra nem jár.

25. §.

Napidíjak.

1. *Elvi határozványok.*

Napidíjak rendszerint csakis a belügyminister különös engedélye alapján számíthatók fel.

Aapidíjak különös engedély nélkül esendőr-tiszteknek (hadbírák, számvivőknek) és állatorvosoknak, akkor járnak, ha állomáshelyükön kívül levő valamely polgári fenytőbírótság előtt mint tanuknak kell megjelenniök.

Ezen kívül felsőbb engedély nélkül megilleti aapidíj a törzs- és főtiszteket (hadbírák, számvivők) és állatorvosokat ügyködési utazások alkalmával azon napokra (az érkezés és elindulás napját is beleszámítva) melyeket a kerületek és szárnyak székhelyén töltenek.

Aapidíjak összege azon rangosztályzattól függ, melybe a jogosult tiszt sorol.

Magasabb czim és jelleggel bíró tisztek aapidíjakal válóságos rendfokozatuk mérve szerint élvezik.

Ellenben azon századosoknak, kik törzstiszti teendőkkal bíztak meg, aapidíjak a VIII. rangosztály szerint járnak.

2. *Az illeték mérve.*

Napidíj rangosztályok szerint következőleg van megállapítva:

a VI. rangosztályban	16 korona,
a VII. " " " " " "	13 " "
a VIII. " " " " " "	10 " "
a IX. " " " " " "	8 " "
a X. " " " " " "	7 " "
a XI. " " " " " "	6 " "
a XII. " " " " " "	4 " "

és rangosztályba nem soroltak részére 2 korona.

Az osztrák-magyar monarchián kívüli utazásoknál a rendszer napidíjakhoz 50 százalék pótlék jár.

A cs. és kir. közös hadseregheli, vagy a m. kir., illetve cs. kir. honvédségek által megszállott idegen területeken, valamint a közbeeső idegen tartományokban és a belföldről oda vagy visszatett szolgálati utazásoknál azonban a napidíjakhoz pótlék nem jár.

3. Az igény tartalma.

A napidíjak az ily kiküldetés egész tartamára járnak.

Oly havidíjasoknak, kiknek napidíj engedélyeztetett, azon esetben, ha a cs. és kir. hadtengerészet valamely hajójára szállva, ott a hajó tisztjeivel egy asztalnál való étkezésben részesülnek, ez utóbbi élvezete alatt a napi díjaknak csak azon részére van igényük, mely az asztalpenz levonása után fennmarad.

26. §.

igény az áthelyezési utazások költségeinek megtérítésére.

1. A megtérítés alá eső áthelyezési utazások megjelölése.

Az áthelyezési utazások költségei rendszerint a kinestár által térítettnek meg.

Az utazás költségeinek megtérítését illetőleg áthelyezési utazásoknak tekintendők:

a) melyek a havidíjas rendfokozatra való kinevezetés, vagy a nyugdíjas állományból ismételt alkalmazás folytán tételnek;

b) melyek valamely parancsnokság vezetésével véglegesen való megbízás, vagy kölesönös áthelyezés következtében tételnek;

c) melyek tartós vezényeltetés esetében fordulnak elő;

d) esendőrségi próbaszolgálatra való behívás esetében;

e) a várakozási illetékekkel szabadságoltak utazásai, a tényleges állományba való visszahelyeztetésük alkalmával;

f) oly áthelyezések alkalmával, melyek a hadsereg vagy a honvédséghez történnek.

A tettelegességi illetékek mellett való szabadságolás tar-

tama alatt áthelyezett egyéneknek az előbbi szolgálati helyükről új rendeltetésük helyére való átköltözködés költségei megtérítendők.

Valamely időleges vezényeltetés közben áthelyezettek az átköltözés céljából a vezényeltetés helyéről a régi s innen az új alkalmazás helyére tett utazás költségeinek megtérítésére igénynyel bírnak, még pedig az előbbi utazásnál az ügyködési, az utóbbinál az áthelyezési utazásokra nézve meghatározott kiszabattban.

2. *Megtérítés alá nem eső áthelyezési utazások megjelölése.*

Az utazási költségek megtérítésének nincs helye oly áthelyezési utazásoknál, melyek vagy:

a) kérelmezett áthelyezés, vagy

b) kérelmezett szolgálatesere folytán állottak be, vagy

c) az áthelyezett hibája miatt rendeltettek el.

3. *A szolgaszemélyzet szállításáról.*

A kinestár költségén teendő áthelyezési utazásoknál, a nős (gyermekkel bíró özvegy), törzstisztek és a törzstiszti teendőikkel megbízott századosok három, a nőtlen törzstisztek, továbbá a nős, vagy gyermekkel bíró özvegy főtiszték két, a nőtlen főtiszték (hadbírák, számvivők) és hasonrangu havidíjasok rendfokozatra való tekintet nélkül egy szolgát vihetnek magukkal.

4. *Lovak szállításáról.*

Lótáp-illetékre jogosított törzstisztek és a törzstiszt teendőivel megbízott századosok áthelyezési utazásaik alkalmával egy loápolót és két tulajdon lovat vasuton tehervonattal, vagy gőzhajón a kinestár költségén szállíthatnak, de csak akkor, ha azokat tényleg magukkal viszik.

5. *A málha szállításáról.*

Áthelyezési utazásoknál béke idején a málha szállítása a tuloldali táblázatban meghatározott szabványos súly erejéig van engedélyezve.